

№. 36. Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Cafés en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel A. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
RICHTINGSDIENST } TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN
moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden
aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot
den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20,
Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van
H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

HEEREN
EN
KINDER
KLEEDING

PEEK & CLOPPENBURG

KLEEDING
NAAR
MAAT

INHOUD: Het Vierde Congres van het Indonesisch Verbond van Studeerenden. — Feuilleton. — Losse Opmerkingen. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen.

Het Vierde Congres

van het Indonesisch Verbond van Studeerenden op
Maandag 23 en Donderdag 26 Augustus 1920
te Lunteren.

Te midden eener omgeving van heide en dennenbosch, op een kwartier afstand van het Geldersche dorpje Lunteren, nabij Ede, vereenigden zich op bovengenoemde dagen de Congresleden van het Indonesisch Verbond in het z.g. concentratiekamp, het conferentieterrein van den Zendingstudieraad. Het kamp bestaat uit ettelijke, geheel van hout opgetrokken, verblijven, te zamen een soort van barakkendorp vormende en bestaande uit hoofdgebouw met vergader- en conversatiezaal (o. leelijk woord!), damessalon, besuurs- en spreekkamers, eetzaalgebouw, alsmede vier logiesgebouwen met diverse kamers en kamertjes, welke inrichting van het hoogst noodige voorzien en derhalve voldoende is, t.w. bed met toebehooren, waschgerei, spiegel (in welke de aanblik niet ijdel maakte), tafel, stoelen enz. Op het dak van het hoofdgebouw een toren in duodecimo,

waarin een klok om den aanvang der lezingen of andere bijeenkomsten en bloc aan te kondigen; dan wel het sein te geven voor „verzamelen“ van de somwijlen her en der verspreid zijnde kampeerenden. Rondom dat complex van huizingen, voor zoo ver het oog reikt, de bloeiende paarse heide, de groene dennen, en omhoog, de wit-blauwe (ditmaal met veel wit) luchtenkoepel — kortom, het Zomersche Veluwe-aspect met z'n jaar op jaar wederkerende bekoorlijkheid.

De Opening van het Congres geschiedde Maandag-

OPLETTEN!! Geeft bij vertrek uit - of naar Indië en VAN IEDERE VERANDERING VAN WOONPLAATS in Indië en Nederland KENNIS aan: Administr. „Koloniaal Weekblad“, Heulstraat 17, Haag

avond 23 Augustus in tegenwoordigheid van den Kroonprins van Djocdjakarta. Vooraf de gemeenschappelijke disch, waaraan ook Z.H. deelnam; een vreedzaam eerste samenzijn van Congressisten en genoodigden, welk samenzijn al aanstonds uitermate bevorderlijk bleek te zijn aan die opgewekte stemming, welke te verwachten was van een gezelschap van meest jeugdige personen, die ook niet één enkel oogenblik langer dan strikt noodig, den breidel dulden van die soort van afgemetenheid, welke, in den aanvang althans, dergelijke bijeenkomsten pleegt te kenmerken.

Aan het einde van den disch een voorproef van de inderdaad uitnemend gebleken organisatie van het

ENGELSCHE Kleermakerij FA B. SCHOEMAKER

29 Westeinde, - Telef. H. 6252
Den Haag

ENGELSCHE STOFFEN

Lid N.V. Vereeniging Nederlandsche Kleermakerijen

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL

Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumanie; eertijds van H. M. Koningin Sophia.

OPGERICHT 2 AUG. 1853.

Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam.
UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN
LULERMANDEN.

NOUVEAUTÉ'S: CHAPEAUX:

des derniers modèles de Paris pour Automne
Notre collection superbe et variée attend
impatiemment votre visite.

Les toutes dernières creations lancées à Paris
sont exposées dans notre rayon de chapeaux

Den Haag - Spuistraat 8

Venduhuis „HOFSTAD“

HUGO DE GROOTSTRAAT 7 Dir. G. TER HEIDE TEL. HAAG 1623
ONDERNEMERS VAN PUBLIEKE VEILINGEN TAXATEURS

N.V. TOT EXPLOITATIE VAN GEMEUBILEERDE WONINGEN

vraagt Gemeubileerde Huizen, heele of gedeelten van Inboedels
te koop tegen hooge prijzen. — Brieven onder No. 215 Bureau v. d. Bl.

P.M. BROEKMANS AMSTERDAM
KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FYNSTE EN ALLERNIEUWSTE
VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting „Fortuna“
Mej. v. d. NEUT - Hoefkade 59

Wascht rein, tegen billijken prijs.
Wasschen en Stoomen van gordijnen,
spreien en dekens.

De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen,
Rijswijk, Voorburg en Loosduinen.

N.V. WIENER & VAN WITSEN
Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM DEN HAAG
35 Schiedamsche Singel 94 Noordeinde

E. VAN EMBDEN

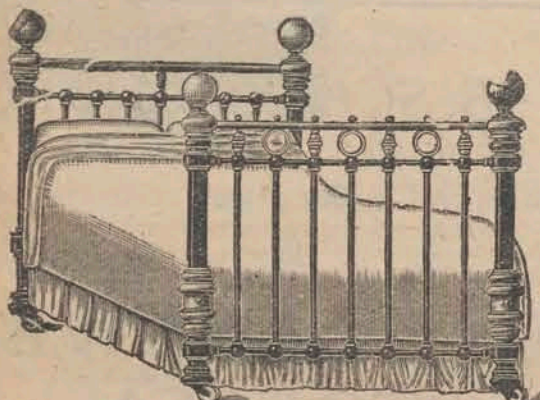
In- en Verkoop van
uitsluitend eerste soort nieuwe en tweede hands
MEUBELEN, PIANO's, BRANDKASTEN,
KANTOORMEUBELEN, enz.

Schiekade 207 - ROTTERDAM - Telef. 10134
(naast Astoria Bioscope)

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prijsestraat.

TELEFOON 2535. DEN HAAG.

Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het
eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

MAISON VAN HAL

Hofleverancier van H.M. de Koningin 103

Reigerstr. 14 BREDA Telefoon 442

Heerenkleeding
Dameskleeding
Indische Uitrustingen
Uniformkleeding

Lid N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

Congres voor het Dagelijksch Bestuur, dat, bij monde
van den Voorzitter, Mr. J. M. M. van Asch van
Wyck, enkele zeer nuttige wenken en inlichtingen
van huishoudelijken aard aangaf; regelen voor den
goeden gang van zaken, welke dagelijks aan het
einde van de maaltijden afgekondigd werden.

En zoo noodde dan, omstreeks 8 uur, het klokje
van gehoorzaamheid op het hoofdgebouw, de aan-
wezigen tot de eerste lezing in de vergaderzaal. Na
een toepasselijk, inleidend speechje van den Voorzit-
ter nam Z.H. de Kroonprins van Djodja het woord
om, in zijn taal, in welgekozen termen, welke door
een jeugdig Indonesiër in het Nederlandsch voor-
treffelijk werden vertolkt, uitdrukking te geven aan
de gevoelens, welke Z.H. ten opzichte van het Ver-
bond bezieldde, een verheffende uiting tevens voor het
welslagen van het Congres.

Onder luiden bijval der vergadering nam Z.H.
daarna zijn zetel weder in en besteedde de heer P. A. J.
Mooijen, voorzitter van den bond van Nederl.-Ind.
Kunstkringen en adviseur der Indische Regering
voor de Balische Kunst, het spreekgestoelte om zijn
voordracht te houden over „Hindoekunst, cultuur
en Jong-Indië“.

Het kan uiteraard de bedoeling niet zijn deze en
alle hierop gevolgde lezingen hier in extenso af te
drukken; de belangstellende lezer heeft ze, nage-
noeg in haar geheel, in de groote dagbladen kunnen
volgen. Volstaan moge worden met aan de hand van
den Oproepingsbrief voor het Congres de overige
behandelde onderwerpen te memoreeren:

Dinsdagmorgen 24 Aug.: „Het wezen van den
Chinees“ (toegelicht uit de Chineesche litteratuur)
door den heer A. G. de Bruin, oud-ambtenaar voor
de Chineesche Zaken;

Dinsdagavond: „Relgie en Kultuur“, door de
heeren R. M. A. Soerjo Poetro, Sim Ki Ay en Ir.
A. H. van Assen;

Woensdagmorgen, 25 Aug.: „De Indische Volks-
raad“ door den heer Dr. J. C. Koningsberger, oud-
voorzitter van den Volksraad;

Woensdagavond: „Economische minderwaardig-

heid“, door den heer G. Gonggrijp, lector aan
Handels-Hoogeschool, en

Donderdagmorgen, 26 Aug.: „Straits Settlements
en federatieve regeeringsvorm van de Federatie
Malay States“, door den heer Mr. A. van de Sandt
Bakhuijzen, vroeger Consul-Generaal te Singapore.

Dat van al deze lezingen moet worden gewaard-
als van op hoog peil staande gedachte-uitingen, die
hem geen verwondering baren, die met de natuur-
der lezers bekend is; voegen we hieraan toe, dat de
waardeering evenzeer toepasselijk is op de lezing
van Dinsdagavond door 3 congresleden gehouden,
die het zware onderwerp „Relgie en Kultuur“
ieder op zijne wijze, voor hun rekening hadden
genomen. Ook het debat, waarvan telkens een ruime
gebruik gemaakt werd, gaf, over 't algemeen, een
hoogen dunk van de degelijke onderlegdheid, de
schranderheid, van den wijsgeerigen zinn somtijde
dezer jeugdige bondsleden en de nabetrachtingen
buiten de vergaderzaal gehouden, mogen als
wijzen strekken voor het doorwerkend praktisch
der voordrachten; de buitenstaander kwam onder
den indruk, dat het geestelijk voedsel hier toegediend
tot welzijn strekken moest van hen, die eerlang ge-
roepen worden tot den arbeid in kringen, waarin hun
invloed domineerend zal zijn en dientengevolge tot
heil van Indië en Nederland beide, wijl dit congres
in het teeken stond van objectieve beschouwing der
zaak, van neiging tot willen begrijpen van openlijke
getuigenis van waardeering voor wederzijdsch stand-
punt, wars van alle agressiviteit: Tot toenadering

De middaguren, tusschen ochtend en avondlezing
werden vooral besteed aan sportieve geneugten, hetwelke
deze bestonden in wandelingen in de schoone land-
lijke omgeving of in de beoefening van behendig-
heidssporten, maar eerst in het late avonduur, na af-
loop der lezing, uitte zich de jeugdige levenslust, als
de wijn, die „ter sponne“ uitbarst. Dan werden de
muziekinstrumenten uit hun schuilplaats gehaald en
daverde het in de koele avondlucht van liederen van
hier en van overzee; dan verlustigden zich deze ver-
tegenwoordigers der „spes patriae“ van de beide
halfvrienden in den oplaaïenden gloed van een in aller

Feuilleton.

Naar Indië.

Medio 1920.

Port-Saïd - Kanaal van Suez - Indische Oceaan.

III.

Zondagmorgen, 18 Juli. Port Saïd in zicht; om
7 uur gemeerd op de boeien. Na rapport aan den
havendokter, communicatie van den wal met het
schip toegelaten en de kooplieden aan boord, met
hun struisveeren, halskettingen, snuisterijen, prent-
briefkaarten, series postzegels voor verzamelaars, sig-
garetten, enz., enz. Daartusschen nog goochelaars,
geldwisselaars en anderen van minder allooi.

'n Drukke van belang. De meeste passagiers staan
echter klaar om naar den wal te gaan om inkoop-
te doen, eens weer vasten wal onder de voeten te
hebben, zich te amuseren, maar toch voornamelijk
om de vuile boel en de stof van 't kolenladen te ont-
komen. 't Promenadedek geheel met zeilen afge-
sloten, raampjes en deuren der hutten op slot; er
heerscht reeds een temperatuur, die de transpiratie
aan alle kanten doet uitbreken. 't Wachten is op de
officieren van de passencontrôle, die eindelijk om
8 uur verschijnen. Toen de passagiers met gongslag
opgetrommeld en bijgedreven in het rooksalon,
waar die operatie vlog van stapel liep. Moesten in
Southampton sigaren en alle alcoholhoudende vloeis-
stoffen, zelfs oeders, worden ingeleverd, hier was
deze formaliteit niet noodig.

Met 'n zucht van verlichting de valreep af, waar
de passen weer werden ingezien, en in de bootjes.

N.V. ZUID-HOLL. MANEGE
(voorh. Manege Washington)

Theresiastr. 145 ing. J. Camphuystr., Den Haag, Tel. H. 5306

Moderne Rijlessen. - Paarden per uur en per maand.

Handel in Paarden. - Luxe Stands en Boxes.

Tonneaux beschikbaar.

Directeur J. VOGELZANG.

Geen gepingel over den prijs, die wordt aan 't ha-
venkantoor geïnd en bedroeg een kwartje per
persoon. Wel bedelde de veerman onder de vaart om
baksjisch, maar in de opgeruimde stemming deelde
dat niet en voer hij er wel bij. Aan 't passenkantoor
wéer passencontrôle, echter geen visitatie; wat toch
zou men hier van boord invoeren? Bij den uitgang
een bende rumoerige, Arabische gidsen, hun diensten
aanbiedende, hun identiteitsplaten en -banden toer-
nende. We hadden tot 1 uur den tijd. Van een tocht
naar Kaïro en van daaruit naar de pyramiden kon
door den korten tijd van oponthoud geen sprake
zijn. Voor de 7e keer door 't Kanaal en nimmer die
kans gehad, dat is wel pech!

Ik moest eerst naar de agenten der stoomvaart-
maatschappijen „Rotterdamsche Lloyd“ en „Ne-
derland“, om den gang van het op de leestafels der
housebound booten ter raadpleging en lezing neer-
leggen van het Koloniaal Weekblad na te gaan, om
er over te kunnen rapporteeren. Toen naar 't post-
kantoor ter verzending der aange teekende brieven.
Aan boord kon men op zee bij den administrateur
en in de brievenbussen z'n brieven posten met Hol-
landsche postzegels, buitenlandsch tarief; aanteeke-
nen is echter niet mogelijk, datkan alleen in de
havenplaatsen. Telegrafeeren door middel van het
Marconistation aan boord per radiogram is bijna
steeds mogelijk. Met de huiswaarts varende, ons pas-
seerende booten der beide maatschappijen hadden
we telkenmale reeds lang van te voren en nog lang
daarna verbinding. Radiobrieven werden echter dan
niet toegelaten.

Na afloop der zaken een vehikel gehuurd, 't moest
te overeenkomst hebbende met een Soerabayasche
„kossong“. De coachman beweerde geen tarief te
hebben, maar een policeman in de buurt deed dat
stuk toch te voorschijn komen. Echter voor 2 sh.

PERRY & CO.

Kalverstraat 63-95-97-99 - AMSTERDAM

ARNHEM - UTRECHT - 's-GRAVENHAGE

HUTKOFFERS

's-Gravenh. Muziekschool
DE TOONKUNST
 Prins Mauritsplein 21 Tel. S. 477
 Spreekuren dagelijks van 10—1 en 2—6 uur.
 Directeur: JAMES ZWART.

Ive volledig onderricht aan **Dilettanten en Eerstbeginnenden**, ook gelegenheid tot **Vakstudie**.
DAGELIJKS KUNNEN AANMELDINGEN GESCHIEDEN.
 Klavier, Orgel, Solozang, Viool, Alt, Cello, Compositie, Dirigeerkunst: 1 uur per week f 80.—; 2 uren per week f 150.— per jaar. Samenspel f 40.—; Harmonie en Contrapunt f 50.—; Muziekgeschiedenis f 25.—; Voordrachtskunst en Declamatie f 50.—; Meth. Spreken f 50.—; Fransch, Duitsch en Italiaansch f 50.— p. j. Orkestklasse 1 maal p. w. 2 uren, voor leerlingen der school f 10.—; leerlingen buiten de school f 15.— p. j. Het onderricht wordt uitsluitend door eerste, gediplomeerde krachten onderwezen; de leerlingen worden individueel behandeld; het geheel staat onder voortdurend toezicht van den Directeur, die alle verantwoordelijkheid voor de te geven lessen draagt, waardoor steeds de beste resultaten worden bereikt. 323
VRAAGT PROSPECTUS!!!

ontstoken kampvuur, telkenmale opnieuw gevoed door takkebossen, die knetterend in den vuurpoel sloegen... totdat, moeder natuur haar rechten deed gelden en men, vermoeid naar lichaam en geest, de versterden opzocht.

En zoo brak dan de Donderdag van scheiden aan en keerde ieder terug naar zijnen of haren kring (er waren ook eenige dames ten congresse ter completering van een goed geheel), doch niet zoo als men gekomen was, maar rijker aan geest en gemoed in de verzekerdheid, dat dit Congres volkomen had beantwoord aan zijn doel, dat in den Oproepingsbrief van het Dagelijksch Bestuur aldus werd omschreven: „onderlinge kennismaking en onderling verstaan van de verschillende studie-richtingen en rassen.”

Het moge den vertegenwoordiger der Vereeniging „Oost en West” geoorloofd zijn te constateeren, dat het 4de Indonesische Congres heeft bijgedragen tot versterking van den band tusschen Oost en West, het doel waarnaar onze Vereeniging streeft.

v. d. B.

Losse Opmerkingen.

XXVI.

Dezer dagen, gedurende een van die heerlijk, maatsche, frissche en verkwikkende vaderlandsche Augustus-regenbuitjes..... willende schuilen, schoot mij plotseling te binnen, dat „Oost en West” in de Heulstraat (Den Haag) een thee-salon heeft, achter de Indische tentoonstelling!

En bezoek aan dit thee-salon zal niemand betrouwen, want het draagt een zeer intiem-gezellig karakter en de thee, die er geschonken wordt, is overduidelijk en... goedkoop. Men kan onmiddellijk van de in den smaak vallende thee een „pak” koopen en medenemen en ik hoorde, dat binnen korten tijd er weer allerlei Indische „manisans” zullen verkrijgbaar zijn; hetgeen door de gebrekkige communicatie mijns en na den oorlog in de war was gelopen.

per uur, als daarbij voorgeschreven, deed de man het niet en kon zelfs de politie hem daar niet dwingen. Voor 4 shillings per uur en een fooi in 't vooruitzicht was hij genegen en reed daarna ook stipt à l'heure, d.i. een gangetje iets meer dan stap. Nu, 'k had den tijd aan mezelf en kon daardoor zelfs nog beter observeeren. Uit de drukke winkelstraten naar 't strand en 't Casino. Op de barre, blanke strandvlakte tentenkampen voor Australische en Aziatische troepen. Alles uit, alleen tent- en kampwachten aanwezig. In 't Casino een koelen dronk op een luchtig zitje met vergezicht over zee.

Door 't Arabisch kamp, bij avond zoo fantastisch en schilderachtig, nu vuil, armoedig en vervallen. Voor den bouw der huizen, of liever krotten, wordt er werd druk gebruik gemaakt van pak- en petroleumkisten en platgeslagen petroleumblikken. Was als in Ned.-Indië in de achterbuurten der grote steden. De versnaperingen op straat zwart van vet. Een trage arm- of waaierswaai deed soms een zwerm als een rookwolk opvliegen, waarna de vliegende beesten hun aanval hervatten.

De huizen van ontucht, met allerlei wijsche namen in reuzenletters op de muren, in een groep bijeen, als 't ware een afzonderlijke buurt vormende. Kekele verleppe, slaperige vrouwspersonen bij den ingang, mat, schier onverschillig lonkende. Vieze blikken op de trede van 't rijtuig springende, met obscene gebaren en rad gefluister genietingen als der „houw” in 't paradijs in 't vooruitzicht stellende, tot een bezoek dier établissements verlokkende.

Vuil, vies gedoe! De moskee, 'n groot gebouw met minaret in Moorische stijl. Tegen bezichtiging geen bezwaar. Over de schoenen werden grote slossen van vezelstof aangeschoven. Slechts enkele geloovigen aanwezig, op matten genield of staande met gekruiste armen

honne devotie verrichtende. 't Inwendige kaal, slechts de preekstoel, hier in 't Westen, en een geheel buiten 't kader vallende Westersche, staande klok het uur aangevende. Zelfs de Koran werd getoond. Maar daarna vroeg de tempelwachter dan ook een shilling per persoon voor z'n moeite.

'n Mager klokgeklep. We naderen de Grieksche kerk. Ook daar een kijkje genomen. Een vrij groote schare reeds aanwezig, de dienst echter nog niet aangevangen. Gelukkig voor ons, dat de „Engelsche” Zondag, die te Southampton zooveel verveling veroorzaakte, hier, in dit internationale centrum van verkeer, nog niet is ingevoerd. Van meerdere passagiersboten waren de passagiers aan den wal. 't Was een levendig gedoe en de winkels deden goede zaken. Simon Artz werd als gewoonlijk overstroomd, maar ook hier waren de prijzen belangrijk gestegen. Ik bepaalde me daar dan ook tot het inslaan van wat sigaretten; 'n tropenhoed en wat snuisterijen werden elders gekocht.

Voor de café's en hotels luchtige galerijen met zonneschermen, uitlokkende tot 'n verfrissenden dronk met 'n aardig kijkje op het straatgevoel. — Jammer, dat allerlei venters, schoenenpoetsers, goochelaars enz., de aandacht afleiden en vervelend opdringerig zijn, hoewel de politie dit zooveel mogelijk tegengaat. Port Said is bijna weer 't Port Said van vroeger. Ook de beruchte obscene foto's en „Fransche” kaartspelen worden weer op slinksche, geheimzinnige wijze aan den man gebracht. De politie treedt anders nog al flink op. 'k Zag verscheiden arrestaties, en hoewel de delinquent met vele gebaren en radde tong z'n onschuld betuigde, onvermurwbaar bleef 't hart van den sbirr, mee ging hij naar 't bureau. Is in den Haag een arrestatie of opbrengen een evenement, dat geheele buurten doet

Ik schrijf het toe aan onbekendheid met dit gezellige salon, op zoo'n gunstig punt in het centrum der stad gelegen, dat het nog zoo weinig bezocht wordt. Wie er eens een proef neemt, komt er beslist méér!

Het spreekt vanzelf, dat men bij zoo'n bezoek tevens een kijkje neemt in den winkel „Boeatan”, waar men zich bij een groote Kling waant op Pasar Baroe, met dit onderscheid, dat de fraaie kunstvoorwerpen er met elegante smaak zijn geëtaleerd en hoofdzakelijk producten van Oost- en West-Indische kunstnijverheid en huisvlijt omvatten.

En bovendien met dit aanmerkelijke verschil, dat men hier weet, dat men niet wordt afgezet of bedrogen, maar integendeel beslist minder betaalt dan de meeste dier voorwerpen „momenteel” in Indië kosten in de grote steden.

Dat de bediening en in de nijverheidsafdeeling en in het thee-salon aan beschaafde en bekwame handen is toevertrouwd, behoeft wel geen afzonderlijke vermelding.

Een bezoek aan de Heulstraat 19 is werkelijk „loonend”.

* * *

In het laatste hier ontvangen nummer van het Orgaan der Nederlandsch-Indische Officiersvereeniging zag ik met instemming een hoofdartikel van den kapitein F. Treffers over hetzelfde onderwerp, dat door mij in No. XXIV dezer Opmerkingen was aangevoerd, n.l. dat het wenschelijk is, dat de actiefdienenden bij hun actie voor lotsverbetering toch vooral niet vergeten, dat zij te eeniger tijd zelf ook tot de gepensioneerden behooren, etc., etc., zoomede de billijkheid van een automatische herziening der pensioenen „wanneer de tractementen gewijzigd worden.

De slot-alinea's van dat artikel, omvattende een résumé van des schrijvers betoog, citeer ik hier woordelijk:

„Wat is een pensioen?”

„Een pensioen is een soort betalingsvorm na afloop van den actieven dienst, voor te min ontvangen in-

MAISON VAN DOOREMAALEN
 MAURITSKADE 75 DEN HAAG TEL. 7147
 Elegante DAMES- en HEERENKLEEDING NAAR MAAT, met en zonder bijlevering van Stof.

Het Colbert-Costuum van Engelsche stof en zeer goed passend, leveren wij direct uit den voorraad à f 60.—.

Wij sluiten hoogst voordelige Abonnementen

CHIRURGISCHE INSTRUMENTENFABRIEK
MARTIN LOTH

Westerstraat 14 UTRECHT (Holland)

SPECIALITEIT Complete installatie van Operatie-, Sterilisatie- en Verbandkamers, Instrumentenkisten voor schepen, Plantages en Mijnen

Export O. en W. Indië, Z.-Afrika - Catalog. op aanvraag

Firma H. RAHR, Utrecht

ACHTER ST. PIETER 4 TELEFOON 443

OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

VOORHANDEN EEN GROOTE KEUZE:
 Romans, Jongens- en Meisjesboeken, Prentenboeken. 176
 Kantoor-, School-, Schrijf- en Teekenebehoeften.
 Spoedige levering van alle Studietoelagen, Tijdschriften en Modeplaten.
 Leesbibliotheek in 4 talen. Advertentie-Bureau.
 BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
E. VAN ANDEL, Welmarstraat 16a b.d. Suezkade
 Telefoon 3213 DEN HAAG

OLYMPIA THEATER

Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521

Programma vanaf 3—9 September.

DE GEBLANKETTE DAME

Groot Levensdrama in 5 Acten met **WILLIAM FARNUM** en **JEWEL CARMEN** in de hoofdrol.

Dit zoo bijzondere zeemansdrama sleept ons mee en houdt ons aan het doek vastgekluisert van het begin tot het einde. Twee filmsterren, een prima acteur en een snoezige vrouwelijke artieste hebben samengewerkt tot een buitengewoon filmwerk dat gemaakt is door **WILLIAM FOX**.

DE POETSER UIT DE GERAGE.

Een dolle klucht in twee acten met den welbekenden **FATTY** in de hoofdrol.

IN CILICIE (Klein-Azië).

Naturopname van Gaumont.

Verzwarende Omstandigheden.

Een aardige **Cristie-Comedie** in één acte. Een geestige inhoud met goed spel.

WEEK-REVUE.

met onze speciale Variété-attractie en eigen opname Hollandsche actualiteiten.

Dinsdag niet-rookavond.

Plaatsbespreken per Telefoon 9521. van 11—4 uur.

Adverteeren doet verkoopen.

Instituut W. G. TAANMAN

INTERNAAT EXTERNAAT
 de Perponcherstraat 105 de Perponcherstr. 101-103

Aff. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. e. Inst., voor de Marine Milit. Academie, Cand. O.-I. ambtenaar.
 Aff. B. Opleiding voor Staatsexamen A. en B.
 Aff. C. Opleiding voor Cadettenschool, Zeevartsch., Middelh. Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
 Aff. D. Lager Onderwijs voor Leer van af 6 jaar. Opl. late kl. Gymn. en H. B. S.

Electro-Technisch Bureau
H. VAN ZIJL

Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017

Licht, Kracht, Verwarming, Schel- en Telefoon-Installatiën.

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

*Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.*

**Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 %o gewaarborgd.**

124

Electro-techn. en Mechanisch Bureau „HOLLAND”

ANNASTRAAT 17 - DEN HAAG - TEL. H. 4738
2 x bellen.

Electriciteit op elk gebied.

*Groote keuze Electriche Ornamenten, enz.
Baden, Geysers, Waschtafels.*

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHE**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

101

Adverteeren doet verkoopen.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF, 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a. Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse,
Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

komsten, welke door een particulier over gelegd worden om hem, nadat hij niet meer werkt, door middel van de rente een inkomen te verzekeren, evenredig aan de vroeger door hem aangewende werkkraft. De staat geeft ons niet een zoodanige betaling, dat wij daar van kunnen sparen om later te rentenieren, doch vergoedt ons dat in den vorm van een pensioen. Het kapitaal wordt dus behouden, de rente als het ware uitgekeerd. Zooals iemand, die veel en lang en hard gewerkt heeft in zijn leven, op zijn ouden dag ook meer gespaard zal kunnen hebben, dan iemand, die maar kort gewerkt heeft, zoo zal iemand, die den staat in een hooger bezoldigde betrekking heeft gediend en dus ook „gewichtiger diensten” heeft bewezen, hooger pensioen moeten genieten, dan iemand, die in lager rang diende. Het pensioen behoort dus in evenredigheid te staan tot het genoten activiteitstractement.

„Overwegende, dat een actie van een vereeniging van actief dienenden uitwerking kan hebben, terwijl van het optreden van gepensioneerden weinig is te verwachten, en wetende, dat het belang van gepensioneerden eens het belang van ons, actieven, zal worden, zou ik willen voorstellen, dat door de N. I. O. V. overwogen werd op welke wijze het euvel hersteld zou kunnen worden, dat de pensioenen bijlange niet voldoen aan den billijken eisch, dat zij steeds in overeenstemming moeten zijn, met den levensstandaard der gepensioneerden. Naar mijn meening is er slechts één afdoend middel en wel dit: het worde als een muur zoo vast gelegd, dat de pensioenen steeds in een zekere en constante verhouding moeten staan tot de telkens geldende bezoldigingen der overeenkomstige rangen of betrekkingen. Wijziging der tractementen heeft dus automatisch herziening van het inkomen der gepensioneerden ten gevolge.

Voor militaire tractementen heeft men nooit anders dan noodde een vermeerdering van uitgaven toegestaan. Voor militaire pensioenen geschiedt dit natuurlijk niet met grooter gereedheid. Doch wanneer dit beginsel algemeen als grondslag werd aanvaard, zou voor onze pensioenen moeilijk een uitzondering kunnen worden gemaakt. Trouwens de nood dringt niet

uitloopen, zelfs tot volksoploopjes aanleiding geeft, hier keek men er nauwelijks naar en bleef z'n gang gaan.

Naar boord terug, de zeilen van 't promenadedek weer opgerold, de laatste handelaars hun waren inpakkende, trachtende nog een laatste koop af te sluiten tegen de helft à één derde van den eerst gevraagden prijs. 't Gemiddelde zal 't wel goed maken, tenzij zelfs in dien laatsten prijs nog winst zit, hetgeen zou wijzen op een vorige winst van meer dan 100 en 200 pCt.!

Alle geld is welkom, echter liefst Hollandsch, want de wisselaar houdt geen rekening met valuta en koersverschil en stelt de franc op f 0.50, de shilling op f 0.60, de piaster op f 0.12⁵. Men doet dus wel zich in Nederland van te voren te voorzien van wat Fransch zilvergeld, als men van 't koersverschil wil profiteren.

Na de lunch voeren we 't Kanaal van Suez binnen. 't Zoeklicht en z'n machine waren aangebracht en opgesteld, aan stuur- en bakboord op het dek bij de winches, een paar vletjes, voor 't uitbrengen van de trossen, voor 't geval in 't Kanaal gemeerd moet worden. Een 8-tal groote stoomers liggen reeds hun beurt af te wachten, wij met de mail gaan echter voor. 't Kanaal is belangrijk verbreed en in 't Noordelijk gedeelte gedurende den oorlog van een steenglooiing en een rijsbedding voorzien. 't Zuidelijk deel moet die operatie nog ondergaan.

Bij de brug te El Kantara, de overgang van den grooten woestijnweg, een groot verlaten kamp, met straten en vakken zich mijlen ver in de woestijn uitstreckende. De operatiebasis voor de expeditie tegen Palestina! Reuzen hoeveelheden spoorwegmaterieel, motorfietsen, bouwmaterialen, zakken cement, bergen projectielen liggen hier opgestapeld te roesten. De loopgraven langs 't Kanaal waren opgeruimd.

alleen bij de gepensioneerde militairen. Andere categorieën zullen denk ik met bovenstaand verlangven wel accoord kunnen gaan, en wij zouden bij ons streven ditmaal niet alleen staan.

„Aan de N.I.O.V. de eer het onderwerp te hebben ingeleid.

„Men bedenke: het geldt hier de belangen in een tijd, die vaak moeilijker blijkt, dan die van actievendienst.”

* * *

Het 15 Augustus-nummer van het Tijdschrift voor Ziekenverpleging (het Orgaan van den Ned. Bond voor Ziekenverpleging) bevat op een in het oog vallende plaats een schrijven van zuster A. Bakker, de Burgerlijke Geneeskundige Ziekeninrichting Soerabaja, waarin een boekje wordt opengedaan over de ervaringen van nieuw-uitgezonden zusters bij aankomst in Indië.

Hoewel zij en haar collega (zuster v. d. Waarden) in November 1919 waren aangesteld en in April 1920 naar Indië vertrokken, wist men bij aankomst in Batavia niets van hun aanstelling. Geen enkel stuk was dienaangaande ontvangen, zoodat zij zelf moesten zeggen, hoe en waar zij gewerkt hadden.

Op een salaris van f 175 per maand plus f 50 huishuur en 10 pCt. toeslag moesten zij bij aankomst op hun standplaats Soerabaja in een pension, hetgeen kostte ad f 7.50 per dag; ver van 't ziekenhuis met natuurlijk nog meerdere kosten, zoals wasch, etc., etc.

Voor kamers voor verpleegsters wordt in de Indische ziekenhuizen niet gezorgd (althans in de bestaande niet; bij den nieuwbouw wordt er, meen ik, op gerekend) en wegens de onmogelijkheid om van f 175 salaris f 7.50 per dag voor pension te betalen, werden beide zusters tijdelijk in het Militair Hospitaal ondergebracht.

Het artikel bevat voorts nog talrijke klachten over interne hospitaal-aangelegenheden en eindigt met een waarschuwing aan de zusters-vakgenooten om zich niet op zoo'n salaris te laten uitzenden.

Omtrent het Inlandsche personeel wordt opge-

Rollen roestend prikkeldraad gaven nog de plaatsen aan, waar ze geweest waren.

De nachtvaart door 't Kanaal en de meren, fantastisch als immer, vooral, zooals nu bij donkeren nacht, zonder maan.

Den volgenden morgen Suez. Alles van boord, dat de groote reis niet verder meemaakt. Om 9 uur de Golf van Suez, met z'n dorre, woeste kusten, en daarna zooveel dagen in de Rode Zee. Kalm, doch de weinige wind van achter en dus smoorwarm. Des morgens koele dranken. Aan 't diner ijs en verder overal, zelfs in de thee, ijs. Dat kenden we in 1890 niet. Brachten we toen onze bultzakken aan dek, hier ging het niet; de ventilator in de hut moest, het maar doen, deed dan ook z'n best, maar „warm” was het en bleef het. En 'n half fleschje Boldoot, vroeger f 1.—, nu f 3.50!

De warmte oefende ook invloed uit op de overigen toch reeds door de laatste wereldgebeurtenissen eenigszins ontwrichte mentaliteit der passagiers. De Ontspannings-Commissie Insulinde, de O. C. I., waarvan ik melding maakte, trad na de aangelegenheden in algemeenen zin geregeld en voor een financieelen basis gezorgd te hebben, af en droeg haar bevoegdheid over op de sub-commissies voor de verschillende wedstrijden, concoursen, enz. Van centralisatie, decentralisatie, 't voorbeeld van Indië gevolgd. Wat zal 't geven?

We zijn nu in den Indischen Oceaan, met den Z.W. moesson schuin achter. De warmte is dragelijk, maar 't schip rolt door de baren; zoover het oog reikt, witte kopjes. Veel zeezieken, maar over 'n paar dagen Colombo en weer eenige uren vasten wal.

28-7-'20.

A. J. G.

(Wordt vervolgd).

J. P. KUIJPERS v/h Coupeur fir. Domhoff

1ste Klas Inrichting voor:
DAMESKLEEDING NAAR MAAT
Specialiteit in Amazone Costumes
BONTMANTELS EN PELTERIJEN

Den Haag - Oude Molstraat 11 - Telefoon H. 9320

L. E. NIEUWENHUIZEN

LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
Groen „ (tusschensoor)

HUISHOUDGROENTEN merk „Sleutels”

SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

merkt, dat het wel heel goede eigenschappen heeft, maar beslist onbetrouwbaar is.

Zuster Bakker had zeker in Indië nog niet gehoord hoe talrijke van haar voorgangsters, na voor Rijks rekening vrije overtocht enz. genoten te hebben, bij aankomst dikwijls onmiddellijk hun contract verbraken en in particulieren dienst overgingen, het Rijk naar zijn duiten latende fluiten!.....

Maar zij heeft inderdaad gelijk met haar klachten omtrent verschillende hospitaal-toestanden en omtrent die salarissen.

De Burgerlijke Geneeskundige Dienst heeft zich in de laatste jaren zoo enorm uitgebreid, dat het personeelsvraagstuk en de financieele positie-regelingen daarmede geen gelijken tred hebben gehouden.

Er wordt bij die tak van dienst hard gewerkt, maar het gouvernement moet dan ook medewerken inzake behoorlijke salarissen van het uitgezonden personeel.

Wel zal de B. G. D. het oogenblik zegenen, dat het Inlandsche verplegingspersoneel voldoende sterk en goeud is om de geïmporteerde krachten overbodig te maken; maar zoolang deze nog zoo hoog noodig zijn, is het uitzenden van Europeesche dames-verpleegsters op f 175 salaris eenvoudig een onmogelijke toestand, die zich moet wreken in het wegblijven van sollicitanten.

H. J. VERMEER.

Den Haag, 30 Augustus 1920.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Regeering en de suikerindustrie.

Aan de „Java Bode” ontleenen wij o.m.: De Regeering vindt in Indië den strijd, die reeds lang in Europa wordt gestreden. En als steeds worden van beide groepen de verwijten tot haar gericht.

De suikerindustrie en de suikerorganen hebben getracht een geweldige stemming tegen de Regeering te maken wegens haar houding tegenover den P. F. B. en de suikerindustrie. De Regeering heeft op de verwijtingen, tegen haar gericht in de dagbladen en in den Volksraad, geantwoord met een uitvoerige rede, waarin zij de tekortkomingen van de suikerindustrie in een helder licht plaatste, waarin zij volkomen aantoonde, wat de oorzaak was, dat de P. F. B. zulk een succes kon hebben. De Regeering heeft daarbij meer dan een schrijven aangehaald van residenten, waaruit blijkt, op welk een egoïstisch voor de rust en orde gevaarlijk standpunt sommige suikerfabrikanten zich hebben geplaatst.

De heer Muurling, de Regeeringsgemachtigde, zeide in den Volksraad o.m.:

„Het verwijt van den heer Cramer, dat de Regeering te laat ingegrepen heeft, is in strijd met de feiten. De Regeering heeft de werkgevers bij de suikerindustrie niet alleen in het openbaar, maar bij elke mogelijke gelegenheid gewezen op de moreele verplichting tegenover hun werknemers. Deze waarschuwingen werden geheel in den wind geslagen. De Regeering, de noodzaak gevoelend om juiste gegevens te verkrijgen, heeft de suiker-enquête-commissie ingesteld. Tot voorzitter werd benoemd een lid van den Volksraad met voldoende vrije tijd, tot lid o.a. Tjokroaminoto. Een jaar is nu verstreken zonder noemenswaardig resultaat, waarom de Regeering nu de zaak in eigen handen heeft genomen door als voorzitter een actief dienend hoofdambtenaar te benoemen en hem een bepaald termijn te stellen. Dit onderzoek kan tevens leiden tot het verschaffen van bemiddeling, waar verschil van meening mocht bestaan, maar deze bemiddeling is zonder dringende bevoegdheid.

De bevindingen van het onderzoek in algemeenen zijn zijn de volgende: Toen het onderzoek werd ingesteld, waren verschillende werkgevers juist overge-

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS. WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw, Piet Heinplein, Tel. 1587 1588
Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.

gaan tot verbetering van de arbeidsvoorwaarden mede onder den drang van vrees voor de actie der P.F.B. De goeden niet te na gesproken (Koloniaal Bank, de Hr. Schmutzer, die toont de door hem verkondigde beginselen in praktijk te brengen, en anderen) hebben de meeste werkgevers sterken aandrang van buiten noodig geacht om tot billijke verbeteringen te komen. De aandrang der Regeering bleek daartoe dikwerf niet sterk genoeg; het is een niet weg te redeneeren feit, in het credit van den P.F.B., dat verschillende werkgevers eindelijk tot verbetering overgingen. Bij het onderzoek bleek echter, dat lang niet overal in voldoende mate verbeterd was. De houding der werkgevers tegenover de bestuursbemiddeling is zeer verschillend geweest: enkelen bleven weerbarstig, anderen waren uiterst coulant. Op een fabriek was de betaling geheel onvoldoende tot verbetering vond botte afwijzing. Eerst door een staking is de werkgever toen voldoende murw gemaakt om aan de matige wenschen van het bestuur te voldoen. Dit eene voorbeeld zou als uitzonderingsgeval kunnen worden voorgesteld. De Regeering betwijfelt echter of de stemming der werkgevers inderdaad voldoende is veranderd. Vroeger gold het beginsel om den produktieprijs per pikol zoo laag mogelijk te houden; thans is volgens het oordeel van een kopstuk van de industrie dit standpunt verlaten en is ingezien, dat een goede gezindheid van de werknemers onder de bevolking een zeer voorname factor vormt.

De Regeering zou het ten zeerste toejuichen als dit inzicht in alle kringen baan zal hebben gebroken, maar betwijfelt zulks. En wel naar aanleiding van een schrijven van den resident van Djokja dd. 7 Juni l.l. Op een gehouden vergadering van belanghebbenden en de afdeling van het syndicaat werd het door den resident voorgestelde uniforme arbeidscontract verworpen op grond van de overwegingen, dat het thans niet noodig werd geacht die groote concessies te doen, aangezien reeds vele fabrieken op Java zonder eenige stoornis in hun bedrijf werkten, en de invloed van den P. F. B. en vooral van Soerjopranoto zoodanig aan het tanen was, dat men vermeende er best zonder dergelijke waarborgen te kunnen komen. De resident heeft van de invoering van een dergelijk contract echter niet afgezien; en volgens de laatste berichten is er meer kans, dat de werkgevers het zullen aanvaarden. Een verblijdend bericht dus!

De heer Muurling gelooft, dat uit het voorgaande duidelijk blijkt, dat niet een enkele uitzondering, maar meerdere werkgevers in de suiker niet voldoende doordrongen zijn van hun sociale plicht en slechts zoover gaan in het toestaan van verbeteringen, als zij door omstandigheden gedwongen worden.

Vervolgens zegt de hr. M., dat, daar de Regeering nog niet over de gegevens beschikt, waarop maatregelen tot dwingend wettelijk optreden inzake arbeidsvoorwaarden kunnen worden gegrond, en buitendien het overleg over dergelijke maatregelen tijd kost, bij de gebleken houding van een deel der werkgevers de P. F. B. ongetwijfeld een factor is, die ten goede werkt. Zit aan dien bond ook een kwade zijde? Mr. Hirsch beantwoordt deze vraag stellig bevestigend (*), de Regeering heeft in de M. v. A. verklaard nog geen antwoord te kunnen geven.

Mr. Hirsch baseert zich ter verdediging zijner zienswijze op de volgende redeneering: de P. F. B. is aangesloten bij de Vakcentrale, zijn leider Soerjopranoto is ook een kopstuk van de Vakcentrale en het karakter der Centrale is staatsgevaarlijk, zooals blijkt uit hetgeen van extremistische zijde wordt geschreven over de oprichtingsvergadering.

In deze bewijsschakel zit menige fout. Ten eerste is het zeer twijfelachtig of de bron, waaruit Mr. H. put, wel zuiver is, of het „Vrije woord” niet meer schrijft, zooals de extremisten de Vakcentrale

(*) Zie Soer. Hbl. d.d. 21 Juni, 4e blad „Het Suikersyndicaat in den Volksraad”. (Red. K. W.)

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =

Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

THE PH. VAN OMMEREN
CORPORATION OF NEW-YORK
New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.

belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.

Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

N.V. Brood- en Beschuitfabriek
„DE OUDE VETTE HEN”
DEN HAAG
bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuit,
Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: Koninginnegracht 10.
(over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
1/2 DE ERVEN H. VAN DIJK
Hofleveranciers van wijlen Z.M. den Koning
Nieuwe Gracht 6 - Tel. 3416
UTRECHT

Leveranciers van Burger, Militaire-
en Marine Kleeding

Indische Uitrustingen
Reiziger door het geheele land te ontbieden.

AUG. SVELKOU - AMSTERDAM
SINGEL, HOEK HEILIGENWEG
Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
HEERENKLEEDING NAAR MAAT
Indische Uitrustingen
Vraagt geïllustreerden Catalogus.

Adverteeren doet verkoopen

Hotel Café-Restaurant
HET ROOMHUIS „BOSCHHEK”
 Haagsche Bosch Den Haag
 Eigenaar-Exploitant: H. L. P. ALSEM.

Uitstekende Keuken
Gelegenheid tot het geven van Dinners en Partijen

Kegelbanen Tennisbanen
 Oprijlaan met Garage

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665

UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00

Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Dinners en Soupers.

136 **KOUDE EN WARME SCHOTELS.** J. H. M. KOETS

Het sedert 1911 gevestigde
Indisch Restaurant „Waroeng Djawa”
 Kortenaerkade 10, Den Haag, Tel. 4882

heeft geen filialen.
 TEVENS UITZENDING VAN DINERS.

Maison
BALKANIQUE
 G. H. PARÉ

Kantoor en Magazijn: Nieuwe Uitleg 31
 Telegram-Adres: BALKAN-HAAG
 Bankiers: BANK-ASSOCIATIE, DEN HAAG

Import - Export
Sigaretten
Sigaren
enz.

Alle Bestellingen „FRANCO HUIS”

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O Jongens en Meisjes.
 2de Schuijftstraat 332 (Duinoord), Den Haag.

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692

*Alle Kamers zijn voorzien van Koud-
 en Warmwateraanleg.*

Huis van den 1sten Rang

willen zien, dan zooals zij is. Kalmer menschen, zooals de heer Cramer, die de oprichtingsvergadering bijwoonde, hebben daaromtrent een ander inzicht. Haar karakter zal voor de Regeering eerst uit haar gedragingen vast te stellen zijn.

Maar gesteld voor het oogenblik, dat Mr. H. juist ziet, is dan aansluiting bij de Vakcentrale ook een bewijs van de revolutionnaire gezindheid der vereeniging. Ook de Inlandsche Onderwijzers Bond is aangesloten bij de Vakcentrale en ter vereeniging verlegendwoordigd door Dwidjo Sewojo, op wiens gelaat klimmende verbazing te lezen was, toen Mr. H. zijn bewijsvoering leverde.

Maar buitendien, waarom uit een zoo troebele bron, als het „Vrije Woord” is, geput, wanneer de P. F. B. uit zijn handelingen kan worden beoordeeld? Deze handelingen, voor zoover der Regeering bekend, geven tot dusver geen recht de P. F. B. tot een revolutionnaire vereeniging te verklaren. Welke ook de gevoelens en intenties van Soerjopranoto mogen zijn — de Regeering spreekt zich daarover niet uit — de handelingen van den P. F. B. geven der Overheid tot nu toe geen aanleiding dien Bond revolutionnaire neigingen aan te wrijven. Ook de Hr. 's J a c o b bleek hiertoe nog niet bereid.

De tot nu toe door den P. F. B. gestelde eischen zijn over het algemeen niet onmatig. Verschillende stakingen zijn tegen uitdrukkelijk advies van Soerjopranoto uitgebroken; als voorbeeld noemt de heer M. P o p p o h. De waarschuwing in de M. v. A. aan de leiders, dat zij bij hun propaganda moeten bedenken, dat zij de menschen niet steeds in de hand kunnen houden, was gebaseerd op feiten. Zoo de veel aandacht getrokken hebbende en in den Volksraad ter sprake gebrachte staking op K a l i b a g o r. De arbeidsvoorwaarden daar waren goed, niettemin brak staking uit.

Uitvoerig beschrijft de Hr. M. deze staking, volgens de inlichtingen van den Resident van Banjoemas. De Regeering kan in het daarin geschetste verloop niet anders zien dan een allergewoonst arbeidsconflict.

Uit een schrijven dd. 27 April van een ander Hoofd van Gewest. Bestuur citeert de Hr. M. o. m. :

„Over het algemeen zijn de koelie-loonen nog niet evenredig aan de prijzen van de eerste levensbehoefden van den Inlander. Deze prijzen zijn minstens verdubbeld, zoo niet meer, terwijl de inkomsten van den koelie uit zijn arbeidsloonen, ook met inachtneming van de grootste zuinigheid, hem niet in staat stellen zich het noodige te verschaffen voor het levensonderhoud van zijn gezin.” „Eerst sedert de laatste maanden begint men de loonen hier en daar tot die hoogte — (een stijging van 50 pCt.) — op te voeren. Men overtuigt zich slechts tegen het etensuur in de woning van zoo'n arbeider van hetgeen de pot schaft, om terstond te erkennen, dat het voedsel onvoldoende en vaak minderwaardig is. Het is onder die omstandigheden niet te verwonderen, dat het weerstandsvermogen en de spierkracht en de energie en wilskracht, die daarmede gepaard gaan, belangrijk afnemen bij een groot deel van het Javaansche volk en daar schrijf ik het ook aan toe, dat tegenwoordig over mindere arbeidsprestatie geklaagd wordt om dat de menschen bij taakwerk ook niet voldoende verdienen kunnen.”

De toenemende criminaliteit wijst ook op de minder goede economische toestanden, vervolgt de hr. Muurling o. m. Maar gesteld nu eens, dat Mr. Hirsch gelijk heeft, dat Soerjopranoto revolutionnaire doeleinden nastreeft, dan is er toch een afdoend middel hem te ontmaskeren. Voer goede arbeidsvoorwaarden in, vermijd andere geschilpunten te veroorzaken en zie dan wat hij doet. Bij verschillende Hoofden van Gewestelijk Bestuur is het plan gerezen dezen maatstaf bij Soerjopranoto en P. F. B. aan te leggen; zij stuitten echter daarbij op het bezwaar, dat in de weigering van erkenning van den P. F. B. de aanleiding en verontschuldiging liggen van nieuwe con-

Restaurant Royal
 'S-GRAVENHAGE
 Lange Voorhout 14 - Telef. 8580

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

flicten. De toetssteen is aldus onbruikbaar gemaakt door het Suikersyndicaat zelf.

Wanneer dit nu eens verder de politiek aan de Regeering overliet; tot nu toe is de suiker op dit laatste vreemde gebied niet gelukkig geweest. De Regeeringsorganen onderhandelen met de V. S. T. P. waaraan Semaoen en Bergsma voormannen zijn, waarom zou de suiker niet met den P. F. B. en Soerjopranoto kunnen spreken als zulks noodig is?

Mr. Hirsch ziet in deze vergelijking enig verschil; hij wijst er namelijk op, dat de Regeering de macht heeft op een gegeven oogenblik te zeggen: tot hier en niet verder! Maar dezelfde macht heeft ook de Regeering ten opzichte van Soerjopranoto. De Regeering erkende reeds dat de suikerindustrie een belangrijke factor in het economische leven van Java vormt, dat zij verplicht is ontvrichting daarvan te voorkomen. Waar de werkgever door veronachtzaming van zijn sociale plicht dreigt deze ontvrichting te bewerken, is de Regeering bereid op te treden. Er nu eenigerlei aanleiding te onderstellen, dat dit niet zou doen als het gevaar van de andere dreigde? vraagt de Hr. Muurling ten slotte.

Verkiezbaarheid tot Volksraadslid.

Naar het „Bat. Hbld.” van betrouwbare zijde wordt medegedeeld, had de landvoogd het voornemen den heer J. G. B o o n, hoofdredacteur van het „Soer. Hbl.” te benoemen tot Volksraadslid. De Alg. Secretaris wees er den landvoogd op, dat de heer Boon tot gevangenisstraf veroordeeld was geweest en daarom ingevolge de wet niet tot Volksraadslid mocht worden benoemd.

Het is deze vicieuse wetsbepaling, waarop het „Bat. Hbld.” nu de aandacht wil vestigen en welk ook naar het inzien van de „Sum. Post” en andere bladen niet spoedig genoeg kan worden ingetrokken.

De overweging van den landvoogd was, dat elke staatkundige partij gelegenheid moet krijgen zich in den Volksraad vrijelijk te uiten. Op de kiezers rust de plicht hiervoor te zorgen. Schieten zij hierin te kort, dan ligt het op den weg van den landvoogd, die algemeene vertegenwoordiging te bewerkstelligen door middel van zijn benoemingsrecht.

Deze liberale opvatting van den landvoogd komt het „Bat. Hbld.” voor alleszins juist te zijn. Alle staatkundige partijen moeten, zoo veel mogelijk naar hare numerieke onderlinge verhouding, in den Volksraad vertegenwoordigd zijn, en daarom zou de benoeming van den heer Boon als conservatief een zeer gelukkige zijn geweest.

De heer Boon onderging gevangenisstraf, omdat in het door hem geredigeerde „Soer. Hbl.” een schepenbeweging was gepubliceerd in de dagen, dat zulk een publicatie als bijzonder staatsgevaarlijk werd beschouwd.

Om deze reden mag hij nu geen zitting nemen in den Volksraad, waarin hij naar de volkomen juiste opvatting van den landvoogd zitting behoort te hebben. De Indische strafwet laat het toe, onze Volksraads-ordnantie in het onderwerpelijke geval precies op dezelfde leest als de Nederlandsche grondwet te schoeien.

Dat er dan zoo spoedig mogelijk op dezelfde leest geschoeid worde! besluit het blad. Het schoeisel, waarop Insulinde nu loopen moet, wringt en belemmert haren gang waarlijk al genoeg. Het is onverstandig dien gang onnoodig meer te belemmeren.

UIT DE INDISCHE PERS.

De Inlanders en de Gemeenteraad. Het Indo-Europeesch Verbond, dat er geen prijs op stelt zich met het Inlandsch element in Ned.-Indië te verbinden en zich ook van de vereeniging „Insulinde” of de „Nationale Indische Partij” heeft afgescheiden, schreef onlangs in een van zijne schrifturen de navolgende zinnen:

„Aangezien ons streven zeer intiem de Gemeenteraadsbelangen raakt, moeten wij ons voor den Raad gaan interesseeren.
 „Geen enkel lid van de afdeling Batavia mag in

Pension „Nieuw Panorama”
 Parkweg 15 Scheveningsche Boschjes.
 Eerste Rang Familie-Pension
 Winter en Zomer geopend. Prima Keuken.

Tel. 4060 - Haag - **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
 CUISINIERS
 Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Diners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
--	---	--

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
 verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 220
 Verzoeken bussen te weigeren met verbroken controle-sluiting.

de kiezerslijst ontbreken.
 „Wij kunnen en zullen een macht vormen in deze Gemeente, waarmede rekening zal moeten worden gehouden.
 „Wanneer wij eendrachtig samengaan, zal er een tijd komen, dat de Gemeenteraad door ons zal worden gevormd.”
 Het lezen dezer zinnen gaf M. Z. aanleiding tot ernstige overdenking, welke hij aan de redactie van „Neratja” heeft medegedeeld en die daarin aanleiding heeft gevonden haar als hoofdartikel te plaatsen in het nummer van 17 Mei 1920. Daaraan is het navolgende ontleend:
 Het is zeer gemakkelijk, zegt de schrijver, voor het bestuur van het Indo-Europeesch Verbond, om zulk een taal te voeren, waar alle leden van de vereniging zijn opgenomen in de kiezerslijsten, doch voor het inlandsch element is zoo iets nog niet mogelijk, in aanmerking genomen de omstandigheid, dat slechts enkele intellectuele Inlanders als kiezer voor den Gemeenteraad worden toegelaten.
 En de Regeering ziet dit met een zeker welgevalen aan.
 Er loopen evenwel geruchten, dat de herzieningscommissie het verzoek zal doen om het aantal Inlandsche kiezers uit te breiden, doch veel verwachting heeft de schrijver van dat streven niet.
 In elk geval zal daarmede wel geruimen tijd zijn gemoeid, want de behandeling der Indische zaken is gewoonlijk als volgt:
 van Batavia naar Buitenzorg;
 van Buitenzorg naar Batavia;
 van Batavia naar Buitenzorg;
 van Buitenzorg naar den Haag;
 van Koloniën naar de IIde Kamer S. G.;
 van de IIde Kamer S. G. naar Koloniën;
 van Koloniën naar de Ie Kamer S. G.;
 van de Ie Kamer S. G. naar Koloniën;
 van Koloniën naar H. M. de Koningin;
 van H. M. de Koningin naar Koloniën;
 en van Koloniën naar Buitenzorg, waar dan verder het geschikte oogenblik voor de verdere behandeling der zaak moet worden afgewacht.
 Volgens ontvangen inlichtingen waren voor het jaar 1920 slechts 200 inlanders op de kiezerslijsten voor den Gemeenteraad gebracht. Dat wijst, volgens de schrijver, op het feit, dat men bij gezaghebbenden van meening is, dat de eigenschappen van het Inlandsche volk nog niet van dien aard zijn, dat daaraan nu reeds geheel zelfbestuur kan worden toegekend en dat het dus voorloopig althans een ondergeschikte rol zal moeten spelen.
 Het is wel te betreuren, dat er bij de 200 kiesgerechtigde inlanders niet altijd die belangstelling voor de algemeene zaak bestaat, welke wenschelijk en noodzakelijk is.
 Door schrijver verzocht zijnde verschillende onderwerpen te komen bespreken, gaven slechts 2 daaraan gevolg. Anderen verklaarden, dat zij alleen zouden komen, wanneer zij door een auto werden afgehaald.
 Weder anderen gaven te kennen, dat de algemeene zaak hunne belangstelling niet meer had, omdat hunne brieven niet meer werden beantwoord.
 Het spreekt van zelf, dat als van Inlandsche zijde zoo weinig belangstelling voor het kiesrecht aan den dag wordt gelegd, dit door de tegenpartij (reactionnaire partij) gretig zal worden aangegrepen om als wapen te dienen voor hare bewering, dat het tijdstip voor de uitbreiding van het kiesrecht voor Inlanders nog niet is aangebroken en dat de Inlander voorshands nog maar moet blijven een kwart-mensch.
 Ook is die geringe belangstelling schadelijk voor het geval er een streven bij hooger autoriteit zou bestaan om eventueel algemeen kiesrecht toe te staan aan Ned.-Indië een Parlement te schenken.
 In Nederland zegt men dat de volksvertegenwoordiging moet worden gedragen door het volk.
 De bedoeling daarvan is, dat het volk zijne vertegenwoordigers zal eeren en controle op hen zal uitoefenen, ter voorkoming dat zij te veel het eigenbelang zullen dienen.
 Willen wij zelfbestuur uitoefenen, dan zullen wij

dat moeten leeren om gereed te zijn tegen den tijd, dat een Parlement in het leven wordt geroepen.
 De Volksraad en de Gemeenteraad geven daartoe de gelegenheid.
 De nieuwe Regent van Toeban (Rembang). Bij gouv. vernementsbesluit van 12 Mei 1920 is tot Regent van Toeban benoemd de heer Raden Pringgogidgo, Patih aldaar. Hij is een bloedverwant van wijlen den Regent Toemenggoeng Pringgowinoto, die in de maand October van het vorige jaar overleed.
 De nieuw benoemde Regent is afkomstig uit Kediri en zoon van Raden Pringgokoesoema, gewezen djaksa bij den landraad te Ngandjoek.
 Raden Pringgogidgo is een afstammeling van wijlen Raden Kartodigdo, die destijds met de Nederlandsche strijdmacht tegen de Padris ter Westkust van Sumatra ten strijde trok en als belooning daarvoor den titel van luitenant ontving.
 Verder is hij een kleinzoon van wijlen den Patih van Blitar, van wien 3 zonen en 2 kleinkinderen als Regenten werden geplaatst.
 De Raden Ajoë van den nieuwbenoemden Regent is de oudste dochter van den tegenwoordigen Patih van Rembang Raden Pandji Notomidjojo.
 In het jaar 1895 slaagde Raden Pringgogidgo voor het eindexamen van de hoofdschool te Probolinggo, werd daarna schrijver in het district Toeban, vervolgens mantri politie te Lasem, daarna assistent-wedono te Soember, alwaar hij eene tevredenheidsbetuiging ontving wegens zijne bemoeienissen ter bestrijding van de cholera.
 Na 11 jaren dienst werd hij benoemd tot wedono van de afdeling Bodjonegoro, waarop in October 1915 de aanstelling tot Patih van Toeban volgde.
 Moge zijn bestuur strekken tot heil van de Inlandsche bevolking.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Nogmaals het onderwijs in de Engelsche taal op de Chineesche scholen van de Tjong Hoa Hwee Kwan Vereeniging. Werd in het Koloniaal Weekblad van 12 Augustus 1920 reeds het een en ander medegedeeld over de bestaande deining in de Chineesche Gemeente, ter zake van de verandering, welke door het bestuur van de Tjong Hoa Hwee Kwan Vereeniging werd gebracht in het onderwijs in de Engelsche taal op de scholen der Vereeniging, in het bijblad van de *Perniagaan* van 21 April 1920 worden met betrekking tot dit onderwerp eenige aanvullende gegevens verstrekt, waaraan het volgende is ontleend.
 De ontstemming bij de leeraren in de Mandarijnsche taal op die scholen is ontstaan doordien zij zich als achtergesteld gevoelden, sedert het bestuur van de Tjong Hoa Hwee Kwan Vereeniging meer belangstelling toonde voor de Engelsche taal dan voor de Chineesche taal en een Amerikaan als leeraar aanstelde.
 In dat feit vonden zij voldoende aanleiding om de collega's te inspireeren en hen te bewegen ontslag uit hunne betrekking te vragen.
 De Redactie van de *Sin Po* greep die gelegenheid aan om de tolk te zijn der grieven van de Chineesche leeraren en het beleid van het bestuur van de Tjong Hoa Hwee Kwan Vereeniging in kwaden zin te critiseeren.
 Een deel van de leeraren werd gedwongen eene verklaring te teekenen, waarbij zij ontslag vroegen uit de betrekking en welke later weer moest worden ingetrokken uit vrees voor de gevolgen.
 Zij, die volhardden bij hun verzoek, traden 1 April 1920 af, doch de anderen konden hunne functiën blijven vervullen.
 De werklooze leeraren stookten nu de scholieren op tegen de Vereeniging en verspreidden daarover allerlei leugenachtige berichten, in de hoop dat zij de scholen zouden verlaten.
 Dit is niet gelukt, omdat zoowel de leerlingen als de ouders inzagen dat de door het bestuur der Vereeniging aangebrachte verandering in het Engelsche taalonderwijs in het belang werd gedaan van de ontwikkeling der Chineesche jeugd.

Restaurant VAN DER PIJL
 147 PLAATS 18 :: LA HAYE

MAISON DE PREMIER ORDRE
 Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
 111 „Central”
 In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble 106
WILLY HONSBEEK & A

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 128
 Dejeuners, Diners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

HOLLAND HOTEL
 tegenover de Wagenbrug
 Restaurant à la carte en pension
DEN HAAG 148

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
 LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
 Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
 DAGELIJKS RIJSTAFEL.
 NDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT. 61
 KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Lift. Centr. Verwarming

Z - H - B
ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
DEN HAAG
 Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG, BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL, LONDEN, PARIJS 50
 Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren
Z - H - B

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN 62

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafraichissements 185
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Hotel VAN DEN ABEELLEN
SCHEVENINGEN
 Het geheele jaar geopend.
 Centrale Verwarming - Lift en Baden - Matige prijzen
 175 Aanbevelend, P. ENGELS.

„DE BIJENKORF”
 :: Lunch- en Tearoom ::
 Koude- en Warme Schotels
 153
WAGENSTRAAT 45 DEN HAAG

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
 LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
 Uitsluitend Indische Tafel.
 163 Directeur: J. VAN GEEMERT.

Dans- Instituut
WEIJNE & STERNFELD
 Koningin Emmakade 133 Tel. H. 3348
 'S-GRAVENHAGE
 Onderricht in de moderne dansen,
 zooals deze in het buitenland gedanst
 worden.
Karakterdansen.
 Aanvang van den nieuwen cursus
 16 October a.s.
 Privé-lessen dagelijks.
 Inschrijving voor den nieuwen
 cursus vanaf 6 Sept. a.s. dagelijks
 behalve Zondags van 10-12, 2-5
 en 7-9 uur.
 105

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
Kristal - Porselein
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.
 109

LENSVELT NICOLA
 Den Haag Holland
 Beschuit en Roggebrood
 voor export.
 15

Doch de leeraren bleven allerhande slechte ge-
 rechten verspreiden en verklaarden aan het publiek,
 dat het bestuur der Vereeniging het geheele be-
 heer van de school had overgedragen aan Ameri-
 kaansche leeraren van de Methodistische Missie, met
 het doel de leerlingen tot het Christendom te bekeeren
 en dat het benutten van de werkkrachten van
 Christen leeraren op de Chineesche scholen niet te
 pas kwam.

Nu wisten de ouders der leerlingen en ook het
 Chineesche publiek zeer goed, dat de Amerikaan-
 sche Christen leeraren reeds verscheidene jaren op
 de Chineesche scholen werkzaam waren om onder-
 wijs te geven in de Engelsche taal.

Hunne bezoldiging wordt voor de helft betaald
 uit de kas der Tjong Hoa Hwee Kwan Vereeniging
 en de andere helft door de Methodistische Missie.
 Deze toestand bestaat, omdat de geheele bezoldiging
 op rekening van de Vereeniging te groote eischen
 zou stellen aan hare kas.

Deze Methodistische Missie, zegt de schrijver, ver-
 verleent die hulp om den leerlingen gelegenheid te ge-
 ven de Engelsche taal te leeren, doch niet met het
 doel om propaganda te maken voor het Christelijk
 Geloof.

In de ter zake tusschen beide partijen gesloten
 overeenkomst is o.m. bepaald, dat geen Bijbel of
 boeken van bepaalde Christelijke richting op de
 scholen mogen worden gebruikt.

De Redactie van de *Sin Po* deed derhalve beslist
 verkeer om zich in deze aangelegenheid partij te
 stellen. Zij leed diensgevolge door eigen schuld
 een échec.

De afgevaardigden der Chineezzen in Ned.-Indië in
 China. In hetzelfde nummer van de *Perniagaan*
 wordt melding gemaakt van een in de Straits Times
 voorkomend bericht, dat de afgevaardigden van de
 Chineezzen in Ned.-Indië, die op dit oogenblik in
 China verblijf houden, door den President der Chi-
 neesche Republiek in audiëntie zijn ontvangen.

Het doel der zending was aan de Chineesche Re-
 gering te verzoeken het daarheen te leiden, dat de
 op 30 Maart 1919 tusschen Nederland en China ge-
 sloten overeenkomst zou worden verbroken.

Zooals bekend, bestaat de commissie uit de na-
 volgende personen:

Him Lie (Soerabaya), Han Hie Kie (Semarang)
 en Oeij Soan Yoe (Batavia), die daartoe door de
 gezamenlijke Chineezzen in Ned.-Indië zijn aange-
 wezen en van behoorlijke schriftelijke machtigingen
 zijn voorzien.

De heer Lauw Tieng Bie van Weltevreden in Ame-
 rika. In het Tijdschrift *The Punch* van 8 Januari
 1920 wordt, volgens de *Perniagaan* van 22 April
 d.a.v., medegedeeld, dat in het Waldorf-Astoria Ho-
 tel te New York een maaltijd is gegeven, waaraan
 de leiders en de agenten van de Autofabriek Chel-
 mers deelnamen.

Verder zaten aan tafel de heer Lauw Tieng Bie,
 Chef van de U. M. I. A. te Weltevreden en van
 de Soekaboemische Snelpersdrukkerij te Soekaboem,
 alsmede de heeren van de Pers.

De *New York Times* wijdde aan de komst van den
 heer Lauw Tieng Bie 1/4 kolom druks, waarin o.m. ver-
 meld wordt, dat hij op verzoek van de aanwezigen
 aan tafel het woord heeft gevoerd en toen de ge-
 legenheid gehad heeft te zeggen, hoe weinig de
 Amerikanen met de toestanden op Java bekend wa-
 ren, daarbij eenige voorbeelden van onkunde aan-
 halende. Sommigen toch meenden dat Java bij Ja-
 pan lag, terwijl anderen meenden dat daarmede
 Zuid-Amerika werd bedoeld.

Vervolgens gaf hij eene uiteenzetting van de ver-
 schillende cultures op Java, meer in het bijzonder
 van de koffie, welk product in Amerika een zeer ge-
 wild handelsartikel is.

Deze rede, welke door een 500-tal personen werd
 aangehoord, werd met handgeklap begroet.

Met betrekking tot de Chelmers autofabrieken
 kan hier nog worden bekend gesteld, dat in de laat-
 ste vier jaren jaarlijks 2000 auto's op Java werden

Restaurant KOLLOFFEL
 HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg
 en Raadhuisstraat.
 AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.
 PLATS DU JOUR VAN 12-1.30 UUR.
 116
 Diners van 4-8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of voorge-
 recht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
 ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.—
 Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang.
 Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B.

aangevoerd, behalve nog de andere merken, als
 Fords, die „Cheap Henry” worden genoemd.
 Dit zijn prachtige resultaten, zegt de berichtgever.

LITERATUUR-OVERZICHT.
Statistieken over rubber, koffie en thee.
 Als uitgave van de „Handelsvereeniging te Medan”
 is verschenen eene „Opgave omtrent aanplant, pro-
 ceerenden aanplant, oogst en verscheping van rubber,
 koffie en thee der ondernemingen in het Gouv. Oost-
 van Sumatra, in de Afd. Oostkust van Atjeh en in
 Residentie Tapanoeli, gedurende de maanden Juli
 en met Dec. 1919”.

Verslag Ned.-Ind. Landbouw Syndicaat.
 De aandacht zij gevestigd op het belangrijke
 jaarverslag (loopende over het jaar 1919) van het
 derlandsch-Indisch Landbouw Syndicaat. Het
 voorafgegaan door een fraai portret van den hr.
 Ottolander, wiens groote verdiensten ten opzichte
 den landbouw en de cultures in het algemeen en
 het Syndicaat in het bijzonder, in enkele woorden
 den herdacht.

Indië, Geïllustreerd Weekblad.
 Inhoud van afl. 21: Mimangkabauers (vervolg),
 N. — S. A. Reitsma, de eerste burgemeester van
 doeng (met portret), door N. — Indische brieven
 „Planters lief en leed”, door O. M. A. (slot: In
 suiker en de tabak). — Om de kruidnagelen, door
 W. Bredée. — Wat de Javaansch-Mohammedaansche
 bevolking voor godsdienstige of liefdadige doelein-
 den zool opbrengt. (Vervolg van de Sedekah's).

Gedenkboek Dominikaner Missie op Curaçao.
 Door den schrijver der rubriek „Curaçao” in
 weekblad, werd reeds eenige malen de aandacht ge-
 tigd op het gouden jubileum der Dominikaners op
 raçao, dat met groote luister aldaar is gevierd.
 fraai uitgevoerde gedenkboek, dat hier te lande
 is uitgekomen (bij de N. V. Centrale Drukkerij te
 megen), is getiteld: „Gouden jubileum der Dominikaner
 Missie op Curaçao W. I. 1870-1920. Ter dankbare
 innering door eenige missionarissen bewerkt”. Behalve
 inleiding enz. bevat dit boek een beknopt historisch
 overzicht van de Missie vóór 1870 en daarna een
 voerige beschrijving van hetgeen na dien tijd door
 Dominikaners is verricht, niet alleen wat parochie-
 zorgen betreft, maar vooral ook op het gebied van
 derwijs, liefdadigheid en sociaal werk. Fraaie illus-
 ties, portretten en eenige kaartjes verlichten den tekst.

Toeristenverkeer in Nederlandsch-Indië.
 De vereeniging Toeristenverkeer in den Nederlandsch-
 Indischen Archipel heeft haar verslag over 1919 ge-
 publiceerd. Gedurende het verslagjaar is het vreemde-
 genverkeer in geringe mate toegenomen. Ook uit
 derland kwamen verscheidene plezierreizigers naar
 Indië, ten einde kennis te maken met de Nederlandsch-
 bezittingen in het verre Oosten. Het totaal aantal toe-
 risten bedroeg in 1919 2323, tegenover bijv. 1511 in
 1917 en 1917, doch 5579 in 1913. Na de beëindiging
 den oorlog werd de reclamecampagne wederom
 kracht ter hand genomen. Gedurende het verslagjaar
 werden de volgende reclames gratis verspreid: 400
 Come to Java, 125 Reclameplaten, 2100 Tourist
 tables for the railways, 3500 Plans of Batavia,
 Plans of Soerabaya, 890 Gidsen Oost- en West-Java,
 Padang, enz., 659 wandelkaarten van verschillende
 plaatsen, 3000 portefeuilles voor het tijdschrift, 2100
 ex. Picturesque Netherland East Indies.

Lezing over den arbeid der Evang. Broedergemeente
 Als uitgave der groep Suriname van het Algemeen
 Nederlandsch Verbond is verschenen (bij H. B. Heij-
 te Paramaribo) den tekst eener door den hr. S. Be-
 op 10 Juni voor de leden van genoemde groep gehouden
 voordracht, getiteld: Uit den maatschappelijke arbeid
 van de Zending der Evangelische Broedergemeente
 Suriname, in 't bijzonder met betrekking tot de op-
 ding van de mannelijke rijpere jeugd.

Zendingstijdschrift „De Opwekker”.
 Het eerst thans door ons ontvangen Mei-Nr. bevat
 o.m. een drietal levensbeschrijvingen, waarop als-
 de aandacht wordt gevestigd: n.l. 1. Een jubileum
 1880 A. de Haan 1920 (met portret). — 2. In memo-
 riam Jacobus Henricus Meerwaldt, 1854-1920. — 3. In me-
 moriam Izaak Engelbert de Vries, Hulpprediker
 Mokdale (Rotti).
 In de Juli-afl. o.a. de volgende bijdragen: In memo-
 riam Arend van As, 1886-1920, door J. v. d. W.
 De Islam, zijn waarde en onwaarde, door Ds. E. M.

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN
 151

Adverteeren doet verkoopen.

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM

TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145

167

Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-

VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN

Directie: F. A. SOREL.

Zeemer. — Indië en het Evangelie. — De Ned. Herv. Kerk en de Zendingen.

De Indische Mercur.

Van den inhoud van No. 35 wordt slechts genoemd een bespreking van het nieuwe jaarboek van Ned-Indië, door Dr. J. C. Koningsberger en een overzicht van het jaarverslag over 1919 der Malangsche Landbouwwerking. — Een los bijvoegsel bevat de belangrijke lezing van den oud-minister Prof. M. W. F. Trouw over den economischen toestand in Nederland en Koloniën, gehouden in het vorig jaar, ter gelegenheid van de Nederlandsche Week te Stockholm.

Teysmannia.

Inhoud van afl. 4, jaarg. 31: De zonnebloem (Helianthus), door H. J. Wigman Jr. (met ill.). — Derris plant waarvan de wortels een bijzonder werkzaam insecticide leveren als insecticide, door Dr. C. J. J. van Hall. — Sierheesters, door J. J. Smith. — Mogelijkheden op nijverheidsgebied met goede kansen van Java voor Ned-Indië (Santal-olie — Sereh-oliën), door Dr. A. W. K. de Jong. — Sprokkelingen op landbouwgebied (Schadelijke insecten in Britsch-Indië. — Dorslogsgassen als middel om plagen te verdelgen. — Wat men met verbeterde kultuurmethoden bereiken kan).

Holland's Import and Export Trader.

In het Nr. van 23 Aug. een korte, geïllustreerde bijdrage over de „Oil palm plantations in the Netherlands East Indies“. — Verder: Rice growing on a large scale in the Netherlands Indies. — The coal supply of the Netherlands East Indies. — The production of balata in Surinam.

Mededeeling Dep. van Landbouw in Suriname.

Mededeeling No. 16 handelt over „bestrijding van den cacaothrips door bespuiting met kalkmelk“, samengesteld door den entomoloog A. Reyne.

Handelsberichten.

No. 702 bevat gegevens over de Lematang-kolenvelden, ontleend aan de verhandeling over dat onderwerp, welke onlangs als No. 10 der verslagen en mededeelingen betreffende Indische delfstoffen en hare toepassingen is verschenen. — In hetzelfde Nr. wordt nog medegedeeld, dat in het 15 Augustus-Nr. van „Export“ (Organ des Centralvereins für Handelsgeographie u.s.w.) eenige gegevens zijn opgenomen betreffende Nederlandsch-Indië als handelsland.

Indisch Militair Tijdschrift.

Uit den inhoud der Juni-afl.: Indische militaire strafwetgeving. Het wetboek van militair strafrecht en het reglement van krijgstuft (vervolg), door Mr. P. A. F. Blom. — De veldtocht in Duitsch Oost-Afrika, door A. M. W. van Renesse. — Het voorontwerp om het invoeren van dienstplicht onder de Inlanders en met dezen gelijkgesteld in den Volksraad (vervolg). — Marchaussee, door F. P. A. van Gheel Gildemeester. — Het seimen met spiegel, door F. E. Thomson. — Eenige mededeelingen omtrent het Duitsche vliegwezen gedurende den oorlog.

De Ingenieur.

Op het Nr. van 21 Aug. van de Ingenieur een kort bericht over de opening van de Indische Technische Hogeschool te Bandoeng, het daaropvolgend Nr. 35 bevat in extenso de daarbij gehouden redevoeringen door den ir. R. A. van Sandick en Prof. ir. J. Klopffer. — Verder bevat genoemd Nr. onder het opschrift „Lichtverkeerdienst voor Ned-Indië“ een overzicht van de plannen inzake de oprichting van een luchtverkeerdienst voor algemeene en commercieele doeleinden in Ned-Indië, met concessie en steun van het Gouvernement en deelneming van het Ned-Indische kapitaal. Deze plannen zijn in een den 18en Juni gehouden bijeenkomst van een twintigtal vooraanstaande personen op de handelswereld te Batavia, door Generaal Snijders uiteengezet. — Ten slotte bevat meergenoemd Nr. een resumé eener voordracht van ir. A. Groothoff (gehouden in een vergadering der afd. Ned-Indië van het Kon. Instituut van Ingenieurs te Batavia), getiteld: „Verrichtingen en verwachtingen op het gebied van waterkracht in Ned-Indië“.

Het Indische Leven.

Uit den inhoud van No. 49 noemen we de volgende korte bijdragen: De vorstelijke dansen aan het Keizerlijk Hof op Java, door B. v. H. S.; en: De vacantiëkolonie te Salatiga (met ill.).

Archief voor de Rubbercultuur in Ned-Indië.

Inhoud van No. 6, jaarg. IV: De spontane coagulatie van Hevea-latex onder afsluiting van de lucht, in

tegenwoordigheid van kalkzouten, door ir. W. Spoon. — Eenige verdere gegevens over spontane coagulatie, door O. de Vries en W. Spoon.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned-Indië.

No. 4 van den 5en jaarg. bevat de volgende oorspronkelijke bijdragen: Ontwikkelingsmogelijkheden van het eiland Ceram, door G. L. Tichelman (overzicht van een opstel van Dr. L. Rutten in Tijdschr. Aardr. Genootschap, vermeerderd met eigen beschouwingen). — Mond- en klauwzeer (vervolg), door J. F. C. Raabe. — De Crossley-zuiggasmotor en de Agavecultuur, door Van Uffelen. — Uit de praktijk: Brieven van Bob (critische bespreking eener circulaire van den Cultuurbond over verzoek van salarisverhoging met 100 pCt.). — Slecht gedroogde en vochtig geworden kinabast, door H. Z. — In de rubrieken cultuur- en landbouwberichten uit andere bladen o.m.: De dwergklapperboom op Malakka. — Uit de Laharstreken van Srengat. — Een vergelijking (tusschen den arbeid op Java en in de Buitengewesten), door Dr. R. Broersma. — Mededeeling van den heer Coster over bestrijding van den Bruinen Binnenbast op de onderneming „Goenoeng Passang“. — Mededeeling van Dr. Ultée over het wortelstelsel van Marcotten. — De planter en zijn werkvolk, door C. M. Hamaker. — 15 jaren rubbercultuur, door C. M. Hamaker.

Mededeelingen van de Ned-Ind. Vereen. „De Orchidée“.

De 2e afl. van den 3en jaargang opent met een korte beschrijving van de Phajus Blumei, waarbij een zeer fraai uitgevoerde foto. — Dan volgt als antwoord op een vraag in de vorige afl. gedaan, een stukje over de Calanthe, terwijl het grootste gedeelte verder wordt ingenomen door de vertaling van het artikel: „kruisen, zaaien en zaailingen“, uit het beroemde werk van C. H. Curtis „Orchids for every one“. — De afl. wordt besloten met eene mededeeling over kruisbevruchting van Vanda teres en Joachim, terwijl als laatste onderwerp een bespreking volgt van verschillende orchideeën, die in vroegere afl. zijn afgebeeld en behandeld, dit laatste artikel door een kweker, dus van belang voor amateurs. — Eindelijk niet te vergeten een artikel van J. J. Smith over Thunias, overgedrukt uit „Teysmannia“.

Ten slotte een opgave van titels:

Ueber die malaiischen Adats, von Josef Kohler (Zeitschrift für vergleichende Rechtswissenschaft, XXXVI, Heft 3).

Over de Goeroe djemaat (Inlandsche Gemeentehelpers). — Stemmingen onder de Inlandsche bevolking. (De Banier, 23 Juli 1920).

Tanimbareesche uiteteterij, door H. Geurtjens. (De Java-Post, 23 Juli 1920). — Lichamelijke opvoeding en onderwijshervorming in Ned-Indië. (Id. 30 Juli '20).

Ceram-adnotaties (mededeelingen over de Alforsche bevolking). (Weekblad voor Indië, 18 Juli '20).

Het Bandoengsche Technicum (met ill.). (De Reflector, 17 Juli '20).

„Vrij Indië“, door W. Lubberink. (Nieuwe Tijd, jaarg. 1920, bl. 443). — Koloniale politiek, door S. J. Rutgers. (Id. bl. 449).

Het Simeloengsche centraal hospitaal te Pematang Siantar (Sum. Oostkust), door W. J. Bais. (Ziekenhuis, jaarg. 11, bl. 53).

Het Nederlandsch-Indisch tooneel (Tooneelgezelschap C. L. Veerhoff), door J. Fabricius. (Tooneel, jaarg. 6, bl. 18).

Lijst der in Ned-Indië gevonden Anophelinen, door N. H. Swellengrebel en J. M. H. Swellengrebel-de Graaf. (Tijdschrift voor Entomologie, 1920, bl. 96).

Causerie over de pharmacie op Curaçao, door P. Vierhout. (Pharmaceutisch weekbl. 1920, bl. 759).

De omvang van de toepassing der waterkracht in Ned-Indië, door J. S. Lzn. (Nederlandsch Fabrikaat, 20 Juni 1920).

Max Havelaar. Ein Gedenkblatt für Multatuli (Eduard Douwes Dekker, geboren 1820), von H. Würz. (Deutsche Revue, Mei en Juni 1920).

Bij Multatuli's eeuwgetij, door L. Landry. (De Kroniek, Juli en Aug. 1920). — Reizen en trekken in Oost-Indië. Op expeditie in West-Ceram. (Id. Aug. '20).

De toestand in de beide hospitalen te Batavia in 1768, door A. K. A. Gijsberti Hodenpijl (Nederl. Tijdschr. voor Geneeskunde, 17 Juli 1920). — De voorziening in

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Cheribon, Hongkong, Indramajoe, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 45.000.000.- Reserven f 32.000.000.-

NEDERLANDSCHE HANDEL = MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80.000.000.-
Statutaire Reserve - 17.353.284.-
Buitengewone Reserve - 22.660.000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Crediten. — Reiscreditbrieven. — Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiekantoor DE BAS

Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon N. 4659

Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

INTERNATIONALE COMMERCIEELE BANK,

's-GRAVENHAGE, Alexanderstraat 23. 190

KAPITAAL Fl. 5.000.000.-

Telefoon: H 7602. Telegram-adres: ACEBANK. BEHANDELING VAN ALLE BANKZAKEN.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.

Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.

Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.

EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

CREDIET

Levert op elk gebied.
Strenge geheimhouding.
Conditie zeer vrijgevig
In overleg met den kooper.

DE RESIDENTIE

119 LANGE BEESTENMARKT 121-123

Crediet- en Effectenbank „die Haghe“

Laan 9 - 's Gravenhage - Tel. H. 8892

ALLE BANKZAKEN

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.-

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE

Boompjes	Rokin	Mauritskade
Coolsingel	Zaandam	Bezuidenhout
Delfshaven		Kneuterdijk
Feljenoord		Naaldwijk
Schiedam		Rijswijk
Vlaardingen		Scheveningen

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Purmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gerichem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Sifedrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadskanaal
Barneveld	Harlingen	Terneuzen
Bodagraven	Heerenveen	Tholen
Borelio	Helder (den)	Tiel
Boskoop	Hangele (O.)	Uithoorn
Coeverden	Hoogeveen	Utrecht
Culemborg	Hoogersand	Veendam
Delft	Hulst	Veenendaal
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Deventer	Leiden	Weerden
Deventer	Lochem	IJmuiden
Deventer	Meppel	Zeist
Deventer	Middelburg	Zierikzee
Deventer	Nijmegen	Zutphen
Deventer	Oostburg	Zwijnrecht

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS. REK.-COURANT.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting.

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging	2 1/2 %
Met 3 maanden opzegging	3 1/2 %
Met 1 jaar opzegging	4 1/2 %

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.
ADVIES BIJ BELEGGING. 168

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.

Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door 20 stortingingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

het gebrek aan geneeskundigen in onze koloniën, door J. G. Detmers (Id.). — Penisstaafjes, door A. Kropveld (critiek op een reeds in deze rubriek vermeld opstel van Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan). (Id. 7 Aug.). (Antwoord van Dr. Kl. de Zw.). (Id. 14 Aug.).

Suriname.

De Gouverneur heeft het volgend schrijven tot den voorzitter der Koloniale Staten gericht:

„1. De ondergeteekende heeft de eer U HoogEd. Gestrenge mede te delen, dat zijne besprekingen met den Minister van Koloniën hebben geleid tot het besluit de exploitatie van den kolonialen spoorweg te beperken.

2. Als gevolg van dit besluit heeft hij de volgende beslissingen genomen:

a. met 1 Januari 1921 wordt de geregelde dienst van personen- en goederenvervoer beperkt tot het vervoer tusschen Paramaribo en Kwakoegrön;

b. zoo spoedig mogelijk na dat tijdstip wordt aangevangen met het opbreken van den bovenbouw van het traject Kabelstation-Dam en van de daarbij behoorende gebouwen;

c. nadat dit werk voltooid zal zijn, wordt de kabelverbinding buiten gebruik gesteld. Omtrent de bestemming van de werken voor die verbinding kan nog geene beslissing genomen worden;

d. weg en werken tusschen Kwakoegrön en Kabelstation worden in afwachting van eene beslissing aangaande de ontginning van ijzererts in de nabijheid van dat baanvak, in bruikbaren staat gehouden. Het ligt in de bedoeling om, indien op 1 Juli 1921 omtrent de ontginning nog geen zekerheid is verkregen, de verder te nemen maatregelen nader te overwegen;

e. met het beschikbaar komend materieel zal naar omstandigheden worden gehandeld ten meesten voordeele van den lande;

f. omtrent het personeel zal eerst beslist worden naar gelang van de omstandigheden, welke zullen gelden op de tijdstippen waarop het — geleidelijk — vrijkomt.”

Dat deze afbraak in Suriname verzet zou ontmoeten, was te verwachten. Het besluit doet ons denken aan dat der stopzetting van de bacoven-cultuur en wij gelooven, dat men tot het nemen daarvan geen ongeschikter tijd had kunnen kiezen. Zal de oud-gouverneur-generaal L e l y dit alles zoo maar langs zich heen laten gaan? Is de zaak voldoende onderzocht? Moet aan zulk een ver-strekkend besluit niet voorafgaan een onderzoek door een commissie, samengesteld uit een bekwaam accountant, een knap zakenman en een ervaren spoorwegingenieur? Zijn al l e middelen beproefd om het tekort op de exploitatie naar beneden te drukken?

Den dag na de ontvangst van den brief van den Gouverneur werd de volgende motie in de Koloniale Staten behandeld:

„De Koloniale Staten.

kennis genomen hebbende van het besluit om met 1 Januari 1920 de exploitatie van den kolonialen spoorweg te beperken tot het vervoer van personen en goederen tusschen Paramaribo en Kwakoegrön, en voorts over te gaan tot het opbreken van den bovenbouw van het traject Kabelstation tot Dam en van de daarbij behoorende gebouwen;

overwegende, dat door een dergelijken maatregel de voortzetting van de in die streek ondernomen wordende bedrijven onmogelijk zal worden gemaakt en aan duizenden arbeiders en hun gezinnen het middel van bestaan worden ontnomen;

overwegende, dat als gevolg daarvan de opbrengst van de daarmede in verband staande middelen belangrijk zal dalen;

overwegende dat bovendien de kolonie in het algemeen een onherstelbaar nadeel zal worden berokkend door de belemmering van verdere ontwikkeling der boschbedrijven in die streken en het voor altijd verijdelen van de thans bestaande vooruitzichten eener machinale grondbewerking van goudhoudende terreinen aan de boven Sarakreek.

VAN DER HAM & SMITTENAAR

Fred. Hendrikplein 37 - 's-GRAVENHAGE - Tel. Schev. 2607

Effecten, Coupons, Deposito's,
Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten
Incasso's en Rekening-Courant. 45

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indië Archipel, in verbinding met Singapore, Penang, Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Spreken de wenschelijkheid uit, dat de Gouverneur in nader overleg zal treden met den minister van Koloniën en het daarheen zal willen leiden, dat worden gehandhaafd de exploitatie van den spoorweg zooals zij thans geschiedt en wel van Paramaribo tot het eindstation Dam; en gaan over tot de orde van den dag”.

Onder het hoofd „Een onwaardig besluit” schreef „De West” van 3 Augustus:

„Het „besluit” om den kolonialen spoorweg in krimpen tot Kwakoegrön, is o.i. het Moederland waardig. Wordt dit besluit werkelijk uitgevoerd, heeft Nederland zijn laatste greintje zelfrespect als koloniale mogendheid verspeeld. Reeds het vormen van een dergelijk plan is genoeg om onzen naam discredit te brengen.

De koloniale spoorweg in Suriname is nimmer bedoeld als een winstgevend onderneming. Men heeft te door dien spoorweg bij te dragen tot de ontwikkeling van 't land. En al is men daarin tot zekere hoogte teleurgesteld, geheel zonder nut is de spoorweg zekere niet geweest. Stellig heeft hij bijgedragen tot de groote ontwikkeling der balata industrie in de latere jaren. En het is zeer de vraag, of het huidige grondbedrijf in de Sarakreek kan voortbestaan, zonder spoorweg. In ieder geval is het niet oirbaar, om, waar bij de inrichting van bestaande bedrijven rekening gehouden met de aanwezigheid van dit verkeersmiddel, thans aan het bedrijf dezen grondslag te ontnemen.

Merkwaardig is ook in hooge mate, dat zulk een gewichtig besluit wordt medegedeeld zonder eenige toelichting. Men zou dan toch gaarne vernemen, wat de overwegingen zijn geweest en welke besparingen men daardoor hoopt te verkrijgen. Zoo ook of de rekening heeft gehouden met de verliezen, die de koloniale kas zal lijden, indien bestaande bedrijven moeten worden ingekrompen, of hun voortbestaan geheel onmogelijk wordt.

Nederland heeft zoo pas de kolonie voor vijf jaren vrijgesteld van de verplichting tot betaling van rente en aflossing van de spoorweglening. Men had mogen verwachten, dat voor het minst die termijn zou worden afgewacht, alvorens verdere beslissingen worden genomen.

De spoorweg is een belangrijke schadepost voor de kolonie. Maar in hoeverre zal dit verbeteren, indien de spoor wordt ingekrompen tot Kwakoegrön?

In het grootste bedrag (de rente en aflossing) brengt het geen verandering, al zou men den geheelen spoorweg weder opbreken. De inkrimping kan dus slechts beoogen het tekort op exploitatie en onderhoud wat minder te maken.

Rekent men nu, dat exploitatie en onderhoud van den spoorweg ongeveer drie ton per jaar kosten, tegenover een opbrengst aan passage en vrachtgoederen van ongeveer de helft daarvan, dan zou het totaal tekort anderhalf ton per jaar zijn. Hoeveel zal dit tekort minder worden als de spoorweg wordt ingekrompen tot Kwakoegrön? Wij betwijfelen of het daardoor zelfs maar op de helft zal worden gebracht. Tegenover dit twijfelachtig voordeel staan groote nadeelen: het ongemak voor particulieren, de kans op inkrimping, ja vernietiging van bestaande bedrijven met daaruit voortvloeiende indirecte nadeelen voor de koloniale kas, de extra uitgaven vooral de eerste jaren wegens het op wachtgeld stellen van overbodig spoorpersoneel (voor een groot deel pas gepromoveerd tot pensioengerechtigde ambtenaren) en — als laatste maar niet minste — het nadeel, dat verdere ontwikkeling vrijwel buitengesloten wordt van de streek, die men van haar voornaamste verkeersmiddel wil berooven.

Dat dit laatste bezwaar niet van belang ontbloot is, blijkt uit het feit, dat in het „besluit” tot inkrimping van den spoorweg voorbehoud wordt gemaakt ten aanzien van het gedeelte tusschen Kwakoegrön en Guyana Goud Placer, met het oog op de kansen van een groot-exploitatie van ijzererts.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

GEZOCHT.

Jongeman, 27 jaar, praktisch bekend op het gebied van Land- en Tuinbouw, Handel etc., de Engelsche taal machtig, **zoekt plaatsing in Indië of elders.**

Br. fr. onder No. 56L aan het Bur. v. d. Blad, Nobelstraat 20, Den Haag.

POSTCHEQUE & GIRODIENS

Hebben rekeninghouders borderellen met quitantiën ter invordering aan het postkantoor afgegeven, dan kunnen zij verzoeken dat het ingevorderd bedrag op hunne postrekening wordt bijgeschreven. De afrekening met de eventueel onbetaalde quitantiën wordt hun dan thuis bezorgd. Neemt daarom eene postrekening.

den moed dadelijk te verliezen, is dit niet het geval bij de heeren Kasteleyn en Kluvers van het Studiedyndicaat. Deze heeren zetten onvermoeid de pogingen voort om het kapitaal te interesseeren voor de kolonie.

Ook van andere zijde houdt men het oog gericht op de kolonie. Onlangs hebben wij medegedeeld, dat een syndicaat uit Demerary pogingen deed om suikerplantages te koopen in Suriname. De eerste onderhandelingen zijn mislukt, doch dezer dagen zijn weder nieuwe onderhandelingen aangeknoopt, waarbij het bod op de plantages verhoogd is. Voor plantages als Alliance en Rust en Werk wordt nu meer dan een millioen geboden, zonder dat de eigenaars nochtans neiging toonen tot verkoop over te gaan. Algemeen is men van oordeel, dat in de eerste tien jaren dit bedrijf schitterende resultaten moet opleveren.

Onder den naam „Société générale de cultures et d'industrie tropicales" is te Brussel een maatschappij opgericht, die Suriname tot haar arbeidsveld heeft gekozen. „De West" van 30 Juli deelt mede, dat een twaalfstal afgevaardigden dezer maatschappij in Suriname zijn aangekomen, deels met hun gezinnen. De Directeur, de heer Emmanuel Muller, verklaarde aan den redacteur van „De West", dat de maatschappij voorloopig het karakter van een prospectie-onderneming draagt. Men wil eens rondkijken om na te gaan of er zaken zijn te doen. Landbouw staat daarbij op den voorgrond. Voedingsmiddelen, als rijst en mais hebben de bijzondere belangstelling. Onder de uitgekomen heeren bevinden zich een geoloog en een landbouwkundige. Het syndicaat is reeds begonnen met terrein voor landbouwdoeleinden aan te vragen aan den spoorweg naar Para.

De heer Muller en ook eenige zijner helpers zijn jaren lang werkzaam geweest in Belgisch Congo.

Curaçao.

Na Aruba St. Martin?

„La Cruz" van 21 Juli l.l. heeft een bericht over een uittocht van de Bovenwindsche eilanden naar de Vereenigde Staten van Amerika. Er zijn daar eenige ontevreden elementen, zegt het blad, die niet tevreden zijn met hetgeen reeds voor St. Martin is gedaan in de uitzending van een gezaghebber, rechtstreeks uit Holland, ten opzichte van de rechtspraak en in hetgeen nog ter verbetering wordt voorbereid. Men verwachtte daar in begin Augustus den Gouverneur per „Frederik Hendrik".

„Voz di Pueblo" van 15 Juli heeft een correspondentie uit St. Martin, waarin weer geklaagd wordt over de ondergeschikte positie van den nieuwen gezaghebber.

Uit de vaartlijsten is gebleken, dat het genoemde stoomschip inderdaad St. Martin heeft aangedaan.

Pensioentoeslag.

De heer Ketelaar heeft aan den minister van koloniën gevraagd:

1. Is het den minister bekend, om welke redenen de verhooging van de pensioenen voor Suriname op slechts twintig procent is vastgesteld, terwijl voor Curaçao een verhooging van veertig procent aan den Kolonialen Raad is voorgesteld, wellicht nu reeds aangenomen?

Zoo ja, is de minister bereid, deze redenen mede te deelen?

2. Is de minister niet van oordeel, dat nu de staatspensioenen en de pensioenen der Oost-Indische ambtenaren met veertig procent verhoogd zijn, het billijk is, de West-Indische pensioenen met een gelijk bedrag te verhoogen?

3. Zoo ja, is de minister dan bereid, een verhooging in dien zin alsnog te bevorderen?

Personalia.

Bij Kon. besluit van 4 Aug. is, met betrekking van

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „**OCEAAN**"
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

ANNA VAN SAXENPLEIN 3
's-GRAVENHAGE

Opgericht

... 1907 ...

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1919

werd ingeschreven voor

Drie Millioen Gulden

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

MARX & Co.'s BANK

ROTTERDAM: Zuidblaak 56. 's-GRAVENHAGE: Kneuterdijk 13.

Belast zich met incasseeringen op het Binnenland en Buitenland.

Koopt en verstrekt wissels en cheques op het Buitenland.

Verstrekt handelscredieten tegen zakelijk onderpand. Bezorgt telegrafische uitbetalingen.

Belast zich met de uitvoering van Effecten-orders. Verhuurt aan hare clientèle Safe-loketten.

Neemt gelden à deposito tot wekelijks te annoneeren rente.

NED.-IND. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ

OPGERICHT IN 1857.

KAPITAAL f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en volgestort f 35.000.000.—
RESERVEFONDS f 7.000.000.—

Hoofdkantoor: BATAVIA.

AGENTSCHAPPEN te: Soerabaia, Soerabaia-Simpang, Semarang, Weltevreden, Padang, Bandoeng, Cheribon, Macassar, Djokja, Medan, Tegal.

AMSTERDAM Keizersgracht 573/5 's-GRAVENHAGE Prins Hendrikplein 14

BANKZAKEN IN HET ALGEMEEN
UITVOERING VAN EFFECTENORDERS

RENTE VOOR DEPOSITO'S

m. 1 dag opzegg. 2 pCt	gedur. 3 mndn vast 3 pCt
m. 10 dagen „ 2 1/4 „	gedur. 1 jaar vast. . . . 4 „
gedur. 1 mnd vast 2 1/2 „	

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaarkuis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RIJCKMANN Gzn. 211

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 11.500.000.— Twintig Kantoren

held, dat die exploitatie tot stand komt, dan is de spoorweg onmisbaar voor het ertsvervoer. Maar als men nu reeds eenige jaren geleden besloten had den spoorweg in te krimpen tot Dam *), zou men dan nu niet leelijk op zijn neus kijken? Of zou men, ter wille van de ijzererts-exploitatie dan opnieuw een spoorweg bouwen? Dat zou met recht gekkenwerk heeten.

Just met dit feit voor oogen, had men mogen bedenken, dat het een gevaarlijke politiek is, om een spoorweg te bouwen en daarna weder af te breken, met de kans onherstelbaar nadeel toe te brengen aan de toekomstige ontwikkeling van een streek. En neemt men ten slotte zoo'n besluit, dan moet men onbetwistbaar kunnen aantonen, dat daaruit aanzienlijke positieve besparingen zullen voortvloeien.

Het gaat nu niet om de vraag, of het wenschelijk was den spoorweg te bouwen. Misschien hadden zij destijds aanbevolen om den bouw te eindigen bij den Brownsweg, gelijk. Maar nu die uitgaaf geschiedt, en de daaruit voortvloeiende uitgaven voor rente en aflossing niet meer ongedaan zijn te maken, is de enige vraag: is het gerechtvaardigd, dat uit de publieke middelen een bedrag van anderhalve ton jaarlijks bijgepast wordt voor exploitatie en onderhoud van dit verkeersmiddel? Die vraag beantwoorden wij voor ons bevestigend. Even goed als een paar ton per jaar wordt bijgepast voor het verkeer in de kuststreek door middel van vaartuigen, evenzeer is het antwoord bij te passen voor het verkeer met het binnenland. Acht het opperbestuur dit bedrag te laag, dan is inkrimping wel het uiterste middel om aan dit bezwaar tegemoet te komen. Het zou in de eerste plaats liggen om dan in de eerste plaats te denken aan versterking van de spoorweginkomsten, door verhooging der tarieven. Een verdubbeling van de tarieven zou zeker een aanzienlijk offer eischen van particulieren, doch dit offer zou o.i. niet te zwaar zijn, als dit het eenige middel is om den spoorweg te behouden. Het tekort op exploitatie en onderhoud zou daardoor geheel of grootendeels verdwijnen en wat er dan nog eventueel zou moeten worden bijgepast, is zeker dubbel en dwars gerechtvaardigd met het oog op de indirecte voordeelen, welke een dergelijk verkeersmiddel medebrengt.

Hoe wij dan ook de zaak bezien, wij kunnen ons het besluit tot inkrimping niet verklaren, afgezien van de overweging, dat een koloniale mogendheid, die tot zulk een maatregel overgaat, zichzelf een klap in het aangezicht geeft.

In het blad „Suriname" een serie artikelen van een inzender ter bestrijding van den afbraak-maatregel. De schrijver verklaart, dat het stuk van de spoor, waarop de dienst gestaakt zal worden, het enige betalende gedeelte is „indien men daarbij de indirecte inkomsten voor de Gouv. kas voegt, voortspuitende uit Goud- en Balataproductie in het hinterland....."

„Door den dienst van Gros naar Dam op te heffen — aldus deze schrijver — zou een vermindering van exploitatie-verlies ontstaan van nog geen 35.000 gulden en nu is de vraag, mag zulk een bezelachtig verlies, dat buitendien slechts schijnbaar is, in aanmerking komen, waar het hier de ontwikkeling van een reusachtig braakliggend hinterland betreft, dat Nederland op zich nam te ontwikkelen."

Het blijkt niet hoe de schrijver tot het cijfer van 35.000 gekomen is; maar is het juist dan geeft het zeker te denken.

Wij blijven hopen, dat het afbrekingsbesluit niet het laatste woord is in deze aangelegenheid.

„De West" van 28 Juli schrijft:
„Terwijl velen in Suriname geneigd zijn, om — aan het suikersyndicaat zich heeft teruggetrokken —

*) Bedoeld zal zijn Kwakoegron. — Red. Kol. Weekbl.

WISBRUN & LIFFMANN.
Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWELLEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
BALARTIKELEN.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

TEL. 4782.

111

DEN HAAG.

**N.V. MEUBELFABRIEK
V/H LE COINTRE & CO.**

*Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten*

**Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE**

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947

DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

Ik zing de lof

der

Monarch

Schrijf- machine

**HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & C.
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG.**

het Kon. besluit van 29 Juli 1919, de heer mr. J. A. Schagen van Leeuwen van en met 12 September 1919 ter beschikking gesteld van den gouverneur van Curaçao, ten einde met de waarneming van het ambt van lid van het hof van justitie aldaar te worden belast.

— Bij Kon. besluit is het aan den ingenieur 3de klasse van den Rijkswaterstaat Ph. van der Breggen verleend buitenlandsch verlof tot uiterlijk 1 Januari 1921 verlengd.

Met de „Prins Frederik Hendrik” is in Holland aangekomen de heer C. K. Kessler, oud-hoofd der Hendrikschool op Curaçao.

Aan den heer C. C. Debrot is, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend, als consul der Nederlanden te Puerto-Cabello, en buiten bezwaar van 's lands schatkist is de heer M. S. Salas als zoodanig benoemd.

Aan laatstgenoemden heer kan in de Ned. taal geschreven worden.

Het ressort omvat van dat consulaat de staten Carabobo, Zaza, Yaracny en Zamara, benevens de havenplaats Tucacas en omgeving.

De waarneming van het vice-consulaat der Nederlanden te Ciudad Bolivar (Venezuela) is opgedragen aan den heer J. Perret, aan wien in de Nederlandsche taal geschreven kan worden.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

De nieuwe positie van Egypte.

De eerste berichten, die melding maakten van 't eindelijk verkregen resultaat der onderhandelingen, die voor Engeland door lord Milner en voor Egypte door Saad pasja Zagloel gevoerd zijn, spraken van de erkenning van Egypte's onafhankelijkheid. De nadere toelichtingen hebben echter duidelijk gemaakt dat daarop, althans naar de gebruikelijke opvatting van 't begrip onafhankelijk, nog al wat af te dingen is. De nieuwe verhouding zou beter weer te geven zijn, door de uitdrukking suzeriniteit, maar ook deze past er weer niet geheel bij; hiervoor zal Groot-Brittannië te veel bemoeienis met de inwendige aangelegenheden van Egypte behouden, terwijl het recht van Egypte, om eigen vertegenwoordigers in 't buitenland te benoemen, met de suzeriniteit ook anderzijds niet ten volle strookt.

Engeland zal Egypte tegen een aanval van buiten beschermen. Het behoudt een bevoorrechte positie in 't Nijlgebied. In geval van oorlog mogen Britsche troepen over Egyptisch grondgebied. Een Engelsch garnizoen blijft in de streek van 't Suezkanaal, vermoedelijk te Kantara. Egypte mag eigen gezanten hebben, maar voorloopig alleen in landen waar het handelsbelangen heeft, in andere landen vertegenwoordigt Engeland het. Het mag geen verdragen aangaan, die tegen de Engelse politiek ingaan. De capitulaties worden afgeschaft, maar de Britsche hooge commissaris houdt het recht van veto voor uitspraken betreffende vreemdelingen. De Engelse raadslieden, die aan de departementen van algemeen bestuur een dominerende invloed hebben, verdwijnen, maar een Engelsch hoog ambtenaar krijgt de leiding van de commissie voor de openbare schuld.

Met dit al is de stap van protectoraat tot de nieuwe verhouding zeker een stap in de richting van mindere afhankelijkheid. Is het ook een bevestiging van het losmaken van den Khedive van den Sultan van Turkije, tevens is het, zonder twijfel, toch ook een tegemoet komen aan het drijven van de jong-Egyptische partij, die, eerst gesmaad en vervolgd, nu hare wenschen deels bevestigd ziet.

Lord Milner schroomt niet op deze wijze de hoop op succes aan te moedigen bij de nationalistische bewegingen, die zich in andere deelen van 't Britsche Rijk duidelijk uiten.

De Engelse bemoeienis is Egypte op onmiskenbare wijze ten goede gekomen. De financieele en economische toestand is versterkt, er is meer orde in de zaken gekomen, groote werken van algemeen nut zijn vooral den landbouw ten goede gekomen. Toch is 't Britsche bestuur bij 't volk niet bemind. Egypte wil vrij worden, voor de ontwikkeling van 't volk heeft de vreemde overheersching niet genoeg gedaan, de afstand van inboorling tot vreemdeling is tergend groot gebleken. Bij deze stemming is 't nog geenszins zeker dat de nieuwe regeling, die door 't Britsche parlement en door de Egyptische nationale vergadering bekrach-

tigd moet worden, op de instemming van de nationale list en van de nationale vergadering mag rekenen. Hunne leuze was: alles of niets.

Een aanvoeders ziel.

De gouverneur-generaal van Vollenhoven.

René Legrand, administrateur des colonies, die tijdens den oorlog aan de zijde van kapitein van Vollenhoven gestreden heeft, heeft de brieven en circulaire van den zoo betreunden gouverneur-generaal in volumineus samengebracht. Generaal Messimy, die Vollenhoven als medewerker gekend heeft, schreef voor het boek een voorwoord, dat het soldatenleven van Vollenhoven aanvoerder weergeeft. Daar dit in de *pêche Coloniale* van 17-21 Augustus opgenomen hebben wij gelegenheid er eenige bijzonderheden aan ontleenen, vóórdat wij met 't werk van Legrand kennis maken.

Wij hebben eerder reeds aanleiding gevonden, deze rubriek, onze bewondering uit te spreken voor een onzen landgenoot als koloniaal bestuurder in Franschen dienst gedaan heeft; ook gaven wij de woorden weer, waarin kolonel Modat, commandant van het giment Marokkaansche koloniale infanterie, zijne gedachtenis eerde, en waarin hij o.a. schreef: „A l'écuyer au rang des Bayard et des La Tour d'Auvergne, à citer en exemple aux générations futures ayant l'un des plus brillants parmi les plus braves.” Terziet ons toen een behoefte was onze bewondering te geven bij die, welke hem van Fransche zijde ten dienste stelden, drukten wij ook ons leedwezen uit, dat steeds gelaten werd te vermelden, dat van Vollenhoven Nederlander van geboorte was. En in de eeregroet, die de oud-minister Messimy nu aan den gevallen brengt, treffen wij dezelfde tekortkoming aan, al is er een paar zinsneden aan te wijzen, waarin de lezer die het weet, wel aangestipt kan vinden, dat zijn bloed stortte voor het door hem gekozen vaderland.

Van Vollenhoven werd den 21 Juli 1877 te Rotterdam geboren. Zijn grootvader was de bekende Rotterdamse burgemeester Joost van Vollenhoven. Zijn vader J. J. van Vollenhoven, gehuwd met H. A. Pleyers, vestigde zich met zijn gezin nabij Algiers, waar hij ouders thans nog te Birmandreis leven. De zoon van Vollenhoven eerst het onderwijs in Algiers, later de Hoogeschool te Parijs, waar hij promoveerde over „Le fellah algérien”. Hij bezocht ook de école coloniale.

Heeft van Vollenhoven zich dus van gansche harte Franschman gevoeld, toch is hij van zijn Nederlanderschap niet geheel vervreemd geweest. Hij kwam nu en dan in ons land, waar hij nauwe familiere betrekkingen had, hij trad in 't Indisch genootschap eens als spreker op, hij bleef aandacht schenken aan de geschiedenis in onze taal en was een bewonderaar van Multatuli. Wij hebben dus recht iets van den trots mee te voelen door het echt Nederlandsche bloed dat bij zijn vaderlandschen naam past en misschien ook door de invloed, die de studie van onze koloniale toestand en geschriften kan hebben gehad juist op een generaal beoordeelaar, die ze op een afstand waarnam, opmerken en verwerkte.

Generaal Messimy wijst op de zeer bijzondere waarde der beoordeeling van den commandant van het regiment, dat zelf „le plus glorieux des régiments de la mée française” was; om daarin zóó uit te munten moet hij wel zeer buitengewone daden hebben verricht.

Messimy had reeds in 1911 de talenten van van Vollenhoven leeren bewonderen als medewerker aan departement van koloniën. Aan algemeene ontwikkeling en kennis, paarde hij de gave 't Engelsch, Duitsch en Nederlandsch even goed te spreken als te schrijven. Maar de oorlog deed de hoog uitstekende eigenschappen toch pas ten volle tot haar recht komen.

De inlijving van den gouverneur-generaal ad interim als sergeant-vrijwilliger in 't koloniale regiment, die in April 1915 menigeen glimlachen. Zijn gedrag in de strijd, de heldhaftigheid waarmede hij daarin verhardde na 2 wonden opgedaan te hebben, deden spoedig algemeene bewondering oogsten.

Na deelgenomen te hebben aan de harde gevechten bij Ieperen, werd hij in Mei 1915 op het slagveld tot luitenant bevorderd. In September werd hij tegenover Arras, bij Vailly ernstig aan de dij gewond door een granaatscherf, maar hij bleef zijn sectie aanvoeren tot na afloop van het gevecht. Eerste eervolle vermelding.

In September 1916 droeg hij veel bij tot de succesvolle door de zesde brigade Jagers bij de Somme bevochten. Altijd opgewekt, onverschillig voor ontbering en vermoeienis, kende hij geen behoefte aan slaap en rust. In diezelfde maand kreeg hij, op den avond der innamen van Bouchavesnes, een ernstige armwond. Eerst na nog 24 uren zijn dienst doorgezet te hebben, kwam hij in de ambulance.

H Hammond School en COPIEERINRICHTING
Terwenakker Ila - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich beledigd aan als oudste inrichting op dit gebied voor de levering van correct schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd. **S**

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-KONG, SOERABAIA, KOBÉ en SAN FRANCISCO.
Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN
(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat.

Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONEN
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512

ROEGERSRIJEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van **SURINAME** en **CURAÇAO**, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

VOLKS UNIVERSITEIT

Leergangen
 op elk gebied van **Wetenschap**

WORDT LID
Steunt met uwe bijdrage

's GRAVENHAGE
SECRETARIAAT
HOOG NIEUWSTRAAT 4

In de lente van 1917 had van Vollenhoven zich verklaard, toe te geven aan de dringende uitnodiging van den toenmaligen minister Maginot, en aan de aansporing van Messimy, om den hoogen post te aanvaarden van gouverneur-generaal van Fransch West-Afrika. Zijn benoeming stond vast, maar was nog niet officieel afgekondigd, toen de brigade, waar hij dienst deed, in Champagne voor het fort Brimont lag. Tot een aanval op dit fort was besloten. Een der groote ondernemingen kon daarbij gelegen zijn in de draadverwerking, die, volgens inlichtingen, in 't te overschrijven kanaal onder de wateroppervlakte zou zijn aangelegd; verkenningen, om hierover zekerheid te verkrijgen, waren, door mitrailleurvuur van den overkant, op niets uitgelopen. Van Vollenhoven besloot verkenning te doen, 's nachts zwom hij door het kanaal en hij wist alle gewenschte gegevens aan zijn chef te bezorgen — daarna vertrok de gouverneur-generaal naar zijn hoogen post.

Wij hebben in 't Kolon. Weekblad indertijd de omstandigheden medegedeeld, die hem noopten dit ambt, waarin hij zich dadelijk weer als een chef met uitstekende eigenschappen deed kennen, na een half jaar dienst te geven, om opnieuw naar 't slagveld terug te keeren.

In Januari 1918 werd hij weer ingedeeld bij het Marokkaansche regiment koloniale infanterie en kreeg 't commando over een compagnie. De compagnie onderscheidde zich onder zijn leiding en voorbeeld bij verschillende gelegenheden. Toen het regiment in Juli van stelling moest veranderen, kreeg zijn bataljon den naam een aanval onder de ongunstigste omstandigheden te voeren nabij Parcy-Tigny. Het wist zich prachtig van de opgedragen taak te kwijten. Bij 't terugwerpen van den vijand over meer dan 7 K.M., werden vele personen, mitrailleurseu genomen, vele krijgsgevangenen gemaakt, maar te midden van de overwinningreusde en de apotheose, kwam de dood van den door allen bemind, vereerden aanvoerder. Zwaar gewond bij Longpont, overleed hij den 20en Juli in de ambulance. Naast de bewijzen van vereering, die aan dezen Nederland-er-Franschman reeds gegeven zijn, wil, lezen wij elders, een commissie, die zich daarvoor speciaal gevormd heeft, een standbeeld voor hem doen oprichten in Dakar. Zou daarop ook met een enkel woord vermeld worden, welk land dezen man, met uitnemende aanvoersziel, aan Frankrijk gegeven heeft?

king zij, die in het bezit zijn van het accountantsdiploma van een der accountantsverenigingen of van het aanvullingsdiploma in de rekeningwetenschap van de Nederlandsche Handelshoogeschool, ten minste zes jaar na het verwerven van het diploma als accountant werkzaam geweest en den leeftijd van 35 jaar nog niet hebben overschreden.

De bezoldiging bedraagt f 600 (zeshonderd gulden) 's maands met 2 tweejaarlijksche en 2 driejaarlijksche verhoogingen van f 100, alzoo een maximum van f 1000 (een duizend gulden) 's maands.

In overweging is verhooging van het maximum tot f 1200 (een duizend tweehonderd gulden) 's maands, met dien verstande, dat, zoodra eene bezoldiging van f 1000 's maands gedurende drie jaren is genoten, beoordeeld zal worden in hoeverre de betrokkene voor verdere verhooging in aanmerking kan komen.

Voor adjunct-Gouvernements-accountant komen in aanmerking zij, die den leeftijd van 23 jaar nog niet hebben overschreden, in het bezit zijn van een diploma hogere burgerschool vijfjarigen cursus of handelsschool en van een diploma boekhouden en tevens praktische ervaring in het boekhouden hebben opgedaan.

De bezoldiging bedraagt f 250 's maands met een tweejaarlijksche verhooging van f 50 (vijftig gulden) en twee driejaarlijksche verhoogingen van f 100, alzoo een maximum van f 500 's maands.

Aan hen, die den leeftijd van 23 jaar hebben overschreden, kan, indien hunne ervaring daartoe aanleiding geeft, reeds dadelijk eene bezoldigingsverhooging worden toegekend.

Zij, die voor deze betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, behooren zich, onder opgave van vroegeren en tegenwoordigen werkkring en van hun geboortedatum bij ongezegeld adres te wenden tot de 9de Afdeling van het Departement van Koloniën, Kamer 72, no. 2, en daarbij over te leggen afschriften van diploma's en bewijs of bewijzen van praktische ervaring.

In het adres moet worden vermeld of de gegadigde gehuwd is en c.q. het aantal en de leeftijd zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

voor de Gouvernements-accountants:

a. eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van f 2750 (twee duizend zeventienhonderd en vijftig gulden);

b. overtocht als landsreiziger der eerste klasse c.q. ook voor het wettig gezin;

c. eene voorloopige bezoldiging van f 250 's maands, ingaande met den dag van inscheeping naar Nederlandsch-Indië, tot den dag waarop de ambtsbezoldiging ingaat;

voor de adjunct-Gouvernements-accountants:

a. eene vergoeding voor uitrustingskosten, wisselende naar gelang van de toe te kennen bezoldiging, tusschen f 1875 (een duizend achthonderd vijf en zeventig gulden) en f 2250 (twee duizend tweehonderd en vijftig gulden);

b. overtocht als landsreiziger der 2de klasse, casu quo ook voor het wettig gezin, dan wel der 1ste klasse, indien de te benoemen persoon in het bezit is van een diploma middelbaar onderwijs;

c. eene voorloopige bezoldiging van f 150 (eenhonderd vijftig gulden) of f 200 (tweehonderd gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheeping naar Nederlandsch-Indië tot den dag waarop de ambtsbezoldiging ingaat.

Indien de uit te zenden accountant of adjunct-accountant gehuwd is, wordt bovendien uitgekeerd het bedrag van eene maand aanvangsbezoldiging als tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwnpensioen, enz. staat de uit te zenden ambtenaar gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand, volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

BALANSCONTROLE
BELASTINGZAKEN
INRICHTEN EN CONTROLEEREN
VAN ADMINISTRATIES

H. A. VERHEIJ
 LID NEDERLANDSCHE BOND VAN ACCOUNTANTS

VONDELKERKSTRAAT 17
TEL. Z. 3603 AMSTERDAM

De G.-G. van Kongo te Brussel?

In een van zijne dagelijksche menus propos, in la Dépêche coloniale, steekt Broussard den draak met de voorgenomen verplaatsing van den zetel van den gouverneur-generaal van Belgisch Kongo van Boma naar Brussel. Het beproefde beginsel der centralisatie trouw doorgevoerd en gevoegd bij het principe van de te groote nabijheid van de hoogste autoriteit bij het te beheerschen gebied, bracht de gezaghebbers mannen van Katanga tot het voorstel om hun bestuurshoofd met zijne bureaux buiten Afrika te plaatsen. Hoe verder van de kolonie, zooveel te beter zijn hare behoeften te overzien, zooveel te vrijer staat de landvoogd van de ongewenschte lastige invloeden. Broussard voorziet, als logisch gevolg hiervan, een verplaatsing van den troon van koning Albert naar Stanley-Pool. Zelfs meent hij dat Frankrijk niet achter mag blijven, om in hetzelfde voordeel te deelen en beveelt hij het overbrengen van het hoofd der republiek en zijne ministerieele departementen naar Ouagadougou aan.

Waar de oude pneus blijven.

De Nouvelles d'Alger vertellen van eene nieuwe toepassing van de afgedankte pneus. De Kabylezen vervangen hunne sandalen door stukken van voorafmalige buitenbanden, op voetafmeting afgesneden. Ook met spijkers beslagen pneus zijn zeer in trek. Het is zelfs een marktartikel geworden. Mooi is 't niet, maar 't schijnt best te voldoen.

Mededeelingen.

Van het Informatie-bureau:
 (Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING GOVERNEMENTS-ACCOUNTANT
EN ADJUNCT-GOVERNEMENTS-ACCOUNTANT
NAAR NEDERLANDSCH-INDIË.

Gegadigden worden opgeroepen voor de betrekking van Gouvernements-accountant en adjunct-Gouvernements-accountant in Nederlandsch-Indië.

Voor eerstgenoemde betrekking komen in aanmer-

LEDEN VAN DE WEES- EN BOEDELKAMERS
 IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Ter benoeming tot lid van de Wees- en Boedelkamers

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND”
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via het Suezkanaal naar **SABANG**, **BELAWAN-DELI**, **SINGAPORE**, **BATAVIA**, **SEMARANG** en **SOERABAIA.**

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZONEN
Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
 Hoofdkantoor: Amsterdam
 Filiaal: Arnhem
 Filiaal: Gorinchem

Heemskerckstr. la Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
 Tel. H. 3493. Intere. Tel. 389. Tel. 280. Tel 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

Mantel en Costumemagazijnen

Maison H. SIMONS
 Heulstraat 13 Telefoon 2005
 Noordeinde 17a ... Telefoon 6537 159

.... Mantels, Mantelcostumes, Taillecostumes
 Avondtoiletten, Blouses, Costumerokken, Peignoirs
 Steeds ruime sortering, prima coupe en kwaliteiten.

Firma L. J. C. BOUCHER
 Algem. Binnen- en Buitenlandsche Boekhandel

's-Gravenhage - Noordeinde 64c
 Specialiteit: voor het samenstellen van Leesportefeilles

Advertentie-Bureau

J. M. VAN KEMPEN & ZONEN

Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 171
 's-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdsteeq 26;
 Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

TECHNISCH-BUREAU
K. F. HENNEMAN
 ATJEHSTRAAT 68-70 - DEN HAAG
 TELEPH. H. 9245

ALLES
 op
Technisch Gebied

Electriciteit - Centrale Verwarming
 Sanitair - Stoom - Gas - Water
 Smederij - Motoren - Drijfwerken
 Machinerieën - Adviezen - Plannen
 en Begrotingen.

Modemagazijnen
van Bommel
 Vlamingstraat 8-10
 Prins Hendrikstraat 98-106

Glacé-, Suède en Nappa
Handschoenen

P. J. VEELO & Z^{NEN}
DEN HAAG
 Lange Houtstraat 15^a :: Tel. H. 6655

.. WONING ..
INRICHTING

Behangerij Stoffeerderij

Adverteeren doet Verkoopen.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM Eusebiusstr. singel 1a, Tel. 185

in Nederlandsch-Indië is de uitzending noodig van een zestal kandidaten-notaris.

Aan die betrekking is verbonden eene aanvangsbezoldiging van f 500 's maands. Indien tijdens een proeftijd de geschiktheid is gebleken, volgt plaatsing bij een der groote kamers op eene bezoldiging van f 600 tot f 800 's maands.

Aan de uitzending naar Nederlandsch-Indië is voorts verbonden:

a. eene tegemoetkoming in de kosten van uitrusting van f 2250;

b. eene voorloopige bezoldiging, ingaande met den dag van inschepping naar Indië en voortdurende tot den datum, waarop naar lande de ambtsbezoldiging ingaat, van f 250 's maands;

c. overtocht voor Landsrekening als reiziger der 1ste Klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;

d. voor gehuwden uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten der maand, volgende op die waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

De bezoldiging is onderworpen aan eene korting van 2 ten 100 ten behoeve van de burgerlijke pensioenen en 5 ten 100 voor de gewone bijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië. Bovendien is bij eerste indiensttreding te voldoen ten behoeve van laatstgenoemd fonds door gehuwden twee maanden en door ongehuwden eene maand bezoldiging en wel in eens of met bijberekening van rente van 5 ten 100 's jaars in 36 gelijke maandelijksche termijnen.

Bij huwelijk eene maand bezoldiging, te voldoen op de wijze als zooveen aangegeven. Bij bevordering door gehuwden tweemaal het bedrag der verhooging over eene maand, door ongehuwden éénmaal.

De bijdragen wegens huwelijk worden verhoogd met een percentage, afhankelijk van de leeftijden van man en vrouw.

Zij die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich bij verzoekschrift (dat gericht moet zijn aan de 9e afdeling, Personeele Zaken, burgerlijke dienst) te wenden tot het Departement van Koloniën.

Bij hunne verzoekschriften moeten de gegadigden overleggen:

a. hun diploma en zoo mogelijk getuigschriften;

b. eene beschrijving van hun opleiding en levensloop.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken van de lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst.

De te 's-Gravenhage zetelende commissie tot schifting van gegadigden voor den Indischen kantoor dienst is belast met het onderzoek naar de geschiktheid van de gegadigden.

(Extr. Nederlandsche Staatscourant van 17 Aug. 1920, no. 159).

UITZENDING VAN GENIE-OFFICIEREN EN GEPENSIONNEERDE GENIE-OFFICIEREN VOOR HET MIDDELBAAR TECHNISCH ONDERWIJS IN NEDERLANDSCH-INDIË.

Ter benoeming tot leeraar in de bouwkundige vakken aan de middelbare technische scholen op Java kunnen worden uitgezonden eenige genie-officieren of gepensionneerde genie-officieren.

Aan de uitzending is verbonden:

a. eene vergoeding voor uitrustingskosten ten bedrage van f 2250;

b. vrije overtocht naar Indië in de 1ste Klasse c.q. ook voor het wettig gezin;

c. een wachtgeld ten bedrage van f 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maands voor hen, die bij hunne aanwerving in betrekking zijn, ingaande met den dag van ontslag uit hunne betrekking;

d. eene voorloopige bezoldiging van f 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië tot den dag waarop de dienstbezoldiging volgens de deswege bestaande bepalingen in Indië ingaat;

e. indien de uit te zenden leeraar gehuwd is, uitkeering van het bedrag van ééne maand aanvangsbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en Weezen-

fonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

De bij aanvullingsbegroting voorgestelde en door de begrotingswetgever reeds goedgekeurde nieuwe bezoldigingsregeling, aan welke terugwerkende kracht verleend wordt tot 1 Januari 1920, luidt als volgt:

Aanvangsbezoldiging f 450 (vierhonderd vijftig gulden) 's maands, na 1 jaar f 525 (vijfhonderd vijf en twintig gulden), na 3 jaar f 600 (zeshonderd gulden) en na 5 jaar f 700 (zevenhonderd gulden), na 8 jaar f 800 (achthonderd gulden), na 11 jaar f 900 (negenhonderd gulden), na 14 jaar f 1000 (duizend gulden), na 17 jaar f 1100 (elfhonderd gulden) 's maands.

De uit te zenden leeraren worden vóór hun vertrek onderworpen aan een geneeskundig onderzoek, opdat blijkt of zij lichamelijk geschikt zijn voor den Indischen dienst.

Ten opzichte van de bepalingen omtrent verlof, pensioen, weduwenpensioen, enz., staan de voor verzoekschrift uit te zenden leeraren gelijk met de overige burgerlijke landsdienaren in Nederlandsch-Indië.

Zij, die voor uitzending op den boven aangegeven voet in aanmerking wenschen te komen, moeten zoo spoedig mogelijk bij ongezegeld verzoekschrift aan de 9e afdeling (Personeele Zaken, Burgerlijke dienst) van het Departement van Koloniën wenden, onder overlegging van eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In de verzoekschriften moeten de gegadigden den dag en het jaar hunner geboorte mededeelen, alsook zij al dan niet zijn gehuwd en het aantal en den leeftijd hunner kinderen.

(Extr. Nederlandsche Staatscourant van 20 en 21 Aug. 1920, no. 162).

N.B. Volledige exemplaren zijn op aanvraag gratis verkrijgbaar bij het Informatie-bureau, Heulstraat 17.

UITZENDING VAN EEN INSTRUMENTMAKER TER BEHOEVE VAN DE NEDERLANDSCH-INDISCHE ARTSENESCHOOL TE SOERABAJA.

Ten behoeve van de Nederlandsch-Indische artsenschool te Soerabaja kan worden uitgezonden een instrumentmaker, die tevens werkzaam moet zijn aan de centrale burgerlijke ziekeninrichting en het gewone geneeskundig laboratorium aldaar en die in staat moet zijn tot het herstellen van instrumenten, het maken van eenvoudige werktuigen en het glasblazen.

Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden:

a. vrije overtocht naar Nederlandsch-Indië, ook voor het wettig gezin, in de tweede Klasse;

b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ten bedrage van ten minste f 1875 (een duizend achthonderd vijftig en zeventig gulden);

c. indien de uit te zenden persoon gehuwd is, uitkeering van het bedrag van eene maand ambtsbezoldiging, als tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en Weezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië;

d. eene voorloopige bezoldiging van ten minste f 150 's maands, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië, en voortdurende tot dien, waarop de ambtsbezoldiging ingaat.

De bezoldiging in Indië bedraagt f 250 's maands met 6 driejaarlijksche verhoogingen van f 25 's maands.

Gegadigden, die reeds ervaring bezitten, kunnen omdadelijk een hoogere aanvangsbezoldiging bekomen.

Van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst moet blijken uit een geneeskundig onderzoek vanwege het Departement van Koloniën.

De ambtsbezoldiging gaat in Indië in met den eersten dag der maand, volgende op die, waarin de benoeming door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië zal hebben plaats gehad en de betrekking zal zijn aanvaard.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich vóór 15 September bij verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, aanmelden bij de 9de afdeling (K. 28 no. 2) van dat Departement, onder overlegging van een beschrijving van opleiding en levensloop.

In het verzoekschrift moet worden vermeld de plaats en de datum van geboorte, zoomede of hij gehuwd is en c.q. het aantal kinderen.

(Nederlandsche Staatscourant van 11 Augustus 1920, no. 155).

N.B. Losse exemplaren van de Staatscourant zijn gratis verkrijgbaar bij het Informatie-bureau, Heulstraat 17.

O. J. STUUT, 'S-GRAVENHAGE

CHARLOTTE DE BOURBONPLEIN 28 - TELEF. 5073

Comestibles - Koloniale Waren

UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELN EN PRIMA WAREN.

Bediening aan huis zonder prijsverhoging

N. LOEB - DEN HAAG

NOORDEINDE 109-111

KLEEDING EN MEUBILEERING

OP TERMIJNBETALING

20, N° 36
 R'S
 1155
 el. 195
 erlands
 n door de
 uwe be
 racht v
 gt:
 ig gulde
 en twi
) en na
 800 (ab
 nderd g
 17 p
 n vert
 ek, op
 Indisch
 erlof, p
 oor vast
 erige b
 angege
 oeten
 schrift
 ke dien
 nder ov
 en leve
 ighden
 alsook
 en leef
 mag gra
 straat
 KER TE
 DISCH
 e artse
 n een
 n zijn
 et gew
 e in sta
 het a
 lasblaz
 rbonde
 ook v
 osten
 thonde
 d is, u
 btsbez
 versho
 Weez
 rlands
 nste /
 oing na
 y, wa
 s maan
 s maan
 unnen
 komen
 Indisch
 nderzo
 den ee
 n de be
 n Neder
 e betra
 aschen
 verzo
 ien mo
 afdeeli
 erleging
 oop.
 de pla
 wd is
 ant zij
 1. Heu
 AG
 ING

G. KERNER & Co.
 Opgericht 1890 te Soerabaya.
 STATIONSWEG 78 DEN HAAG
 Specialiteit in Indische Uitrustingen
 Filialen te Batavia en Soerabaya
ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

C. J. NEFKENS, Den Haag
 levert U een wagen welke
 aan iederen eisch voldoet
 Showroom: Pletterijkade 13 : Garages: van Diemenstraat 159-165,
 Tasmanstraat 142-148 : Kanaalweg 95-103
 Tel. H. 1854 en Sch. 3137 Briefadres is Prins Hendrikstraat 93

Vereeniging OOST en WEST.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: 1 exemplaar 5 cent, porto f 0.01¹/₂;
- Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ; II. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs per exemplaar f 0.50 en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
- Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkring en Vooruitzichten.
 - De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
 - De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
 - De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.
 - De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
 - De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
 - De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04¹/₂ frankeerkosten.
 - De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
- Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.01¹/₂. N.B. Beleeft verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoert 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur (uitgezonderd Zaterdagmiddag) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Kinderjuffrouw in Indië.
Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Buys Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijnwijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MELJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.
H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.

LIDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

De Haagsche Broodfabriek
„Theario”
 Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
 met speciale afdeeling
BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

Terwijl Gij rust, werken Uw advertenties voor U

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S ORGELS

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
 DEN HAAG
 BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

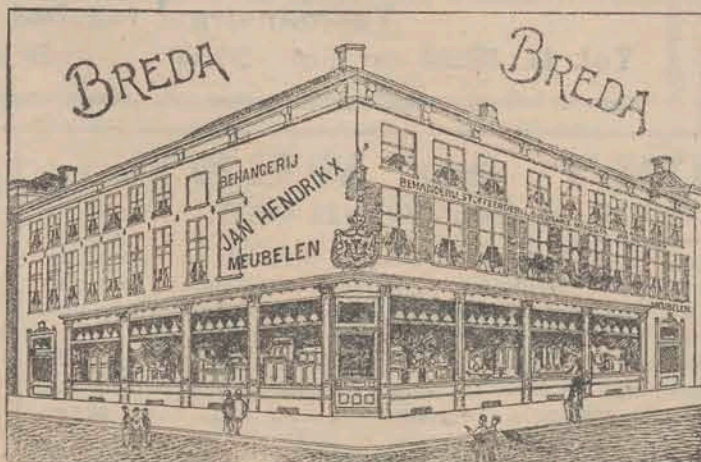
Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,

Prinsestraat 35 - Den Haag,
Telefoon No. 3902.

BOSCHSTRAAT 1.

J. P. C. NICOLAI & ZONNEN

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146
's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeentelieferanciers

F. C. DE BRUYN

Magazijn van Comestibles en Fijne Vleeschwaren

LEVERT UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT
ARTIKELN TEGEN BILLIJKE PRIJZEN.

Bestellingen worden dagelijks opgenomen en franco thuisbezorgd.

Vraagt Prijscurant. **Neemt Proef.**

TELEF. 3361 - DANCKERTSTRAAT 43.

HOEKER & ZN.

Uitsluitend adres Heerengracht 435-437

• Goud - Zilver •

Paarlen - Brillanten

AMSTERDAM 193 Telefoon 309 Noord

KON. ERK. PITMANSCHOOLEN

Staatsblad 37.

DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie
Boekhouden, Staatsinrichting.

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.

Directeur-Gen. T. v. D. VEE

Oudste en Soliedste Adres

Opgericht Ao 1781

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co 165

Groote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

Manufacturen
Witte Goederen
Karpotten
Loopers
Ledikanten
Bedden
Dekens
Matrassen
Vitrages
Gordijnen

Groote sorteering
Slaapkamer - Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Uitzetten voor Tropen

. de .

GEBRs HEHENKAMP

Heerenkleermakers
Dameskleermakers
Bontwerkers

Lange Voorhout 25

Piano's en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA

F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA - MAASTRICHT
Vraagt catalogus

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende examens en ambten, zooals Staatsinrichting M. O., Staathuishoudk. M. O., Gemeente-administratie, Boekhouden. De opleid. geschiedt ook **schriftelijk** in Nederland en Koloniën met zeer goede resultaten. Prospectus en lijsten met namen en adressen van **vierhonderd en vijftig geslaagden** worden op aanvraag gratis toegezonden door Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag
Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te Den Haag en J. G. COSTER te Winnipeg.

Verkrijgbaar: **6 pCt PANDBRIEVEN à 98 pCt.**

Uitstaand bedrag Pandbrieven per 1 Juli f 22.314.200.
Beleggingen per 1 Juli f 22.426.595.22 1/2.

Drukkerij ten Hagen levert tegen billijken prijs drukwerk, dat aan bijzondere eischen voldoet.